

LK 3 □ Siil Harjumaa linnades
LK 5 □ Kiilikatelt võeti elekter

LK 6 □ Keilasse uus arendus
LK 12 □ Intervjuu Ülle Rajasaluga

TALLINNAST MAALE KOLINUD PERE LINNA TAGASI EI IGATSE

Mõnustel valmivad juustutooted ricottast mozzarellani

ETTEVÕTE

Andres Tohver
andres@harjuelu.ee

□ 1. mail peeti üle Eestis maaturismi avatud uste päeva. Teiste seas avas ukseid Reino Bürklandi ja Maarja Lillemäe Linnumetsa talu Saue vallas Mõnuste külas.

Tallinnas Kassisaba asumis elanud Reino ja Maarja otsustasid Mõnuste külla kodu rajada kuue aasta eest. Esmalt ehitati põhist ja savist elumaja, sealsamas kõrval juustukojas valmivad nüüd isuäratavad käsitööjuustud.

Maaturismi avatud uste päeval koguneb Linnumetsa tallu huvilisi 70 ringis. Pärastlõunal tutvustatakse rahvale juustude valmistamise kunsti.

Töö kui juustuteraapia

Juustu toorainena kasutab Reino naabruses paikneva Sepa talu piima. Mehe sõnul tuleb vahet teha suvisel ja talvisel piimal ning ka seigal, kas lehm on just lüpsile tulnud või on ta juba kaua lüpsil olnud.

“Mis on kõige kergem juust, mida saab teha?” küsib Reino. “Sõir,” vastatakse rahva hulgast. “Tegelikult see kiiresti ei käi. Sõira jaoks natukene hapendatakse piima, pannakse sinna sisse sidrunhapet, et see kalgenderuks ja siis segatakse sinna juurde maitserohelist,” räägib juustumeister.

Selgub, et sõiral on sugulane teisel pool maakera. “Indias tehakse sellist juustu nagu paneer. Piim aetakse soojaks, pannakse

Reino Bürkland kalgendit venitamas, et sellest siis mozzarellapätsike voolida.

2x Andres Tohver

sisse sidrunimahla, ja see, mis kalgendub, ongi juba paneer. Hästi lihtne teha ja ka hästi kiiresti saab,” üllatab Reino.

“Kuidas tehakse jogurtit? Mis bakterid sisse lähevad?” küsib juustumeister. “Teise jogurti bakterid,” arvab keegi kuulajatest. “Õige! Kuumutate piima 82 kraadi peale, siis jahutate maha 42 peale, panete sisse liitri peale ühe lusikatäie maitsestatamata jogurit. Siis panete selle seisma kusagile teki alla ja hoiate soojas. Kolme tunni pärast on jogurt valmis,” selgitab Reino.

Esitluse naelaks on mozzarella valmistamine. Eelmisel õhtul on Reino piimale lisanud piimhappebaktereid. Siis on ta piima kalgendamiseks lisanud juustujuuretise.

Kalgendist on eraldatud vadak – rohekaskollase värvusega vedelik –, millest võib valmistada vadakukohupiima ehk ricottat.

Rahva rõõmuks soojendab Reino kalgendit nüüd kiirkeetjast kallatud veega, venitab ja keerutab valkjat massi mustkunstniku kombel käte vahel

ning põimib kokku pätsikeseks – mozzarella mis mozzarella. “See on juustuteraapia,” naljatleb mees oma kädetöö kohta.

Põhu ja saviga

Juustukojas kõrval seisab eriskummaline elumaja – puitsõrestiku vahele on pressitud paarsada põhupakki, mida katab toa poolt neljakordne savikrohvi, väljast viis kihti lubjakrohvi. “Me tahtsime passiivmaja, mis oleks hästi ökonoomne,” selgitab Maarja Lillemäe.

2012. aastal ehitati karkass

ja katus, järgneval aastal hakati põhku karkassi vahele toppima. Põhk toodi kümne kilomeetri kauguselt Pajaka küla rukkipoolest.

Põhupakid tehti vana inglise heinapressiga, paraku selgus, et pakid on erineva suurusega.

“Reino koos isaga nõelusid iga paki eraldi õigesse mõõtu. Ja siis me hakkasime pakke seina toppima. Me tegime päris palju talgusid,” meenutab Maarja.

“Anna eestlasele töö ja ta teeb ära. Meil on käsitöömaja, 200%,” muheleb Maarja. ■

Tasuta bussi- sõidu üle otsustatakse 16. mail

Majandus- ja taristuminister Kadri Simson allkirjastas 30. aprillil piletihinnaääruse, mis paneb paika vahemiku, milles võib maanteeamet maakondades busiliinidel hinna kehtestada.

Harjumaal tehakse vastav otsus 16. mail omavalitsuste liidu volikogul.

Põhja-Eesti ühistranspordikeskuse direktor Vello Jõgisoo ütles Harju Elule, et otsuse, kas maakonnaliinidel jätkatakse senise süsteemiga või kehtestatakse tasuta sõit, teevad Harjumaa Omavalitsuste Liidu (HOL) juhatas ja volikogu.

“Kõigepealt koguneb 9. mail HOLi juhatus, kus arutatakse ministri määrust ning kas see viia edasi HOLi üldkoosolekule, mis koguneb 16. mail. Seal otsustatakse, milline variant on Harjumaale kõige sobivam. Milline otsus saab olema, ei saa mina praegu öelda, sest mul endal on null häält selle üle otsustamiseks,” selgitas Jõgisoo.

Jõgisoo sõnul tuleb teha vajalikud rehkendused ning nende pealt otsustada.

“Olen seda varem öelnud, et minu arvamus on, et kõigile ei peaks 100% tasuta sõitu tegema, pigem teha osale gruppidele, nagu õpilased ja eakad, soodustust. Kas nii otsustab ka volikogu, ei saa mina jällegi öelda,” lausutas ta.

Jõgisoo hinnangul on ministri otsus selles mõttes hea, et ei sunni tormama ega kiirustatud otsuseid tegema, vaid lubab rahulikult analüüsida, milline on ühe või teise variandi mõju.

Põhja-Eesti ühistranspordikeskuse tänavune planeeritud kogukulu maakonnaliinide opeerimisel ulatub 11,2 miljoni euroni, millest riigi dotatsioon moodustab 8,3 miljonit eurot, esimesel poolaastal kogutav piletitulu hinnanguliselt 2,3 miljonit eurot ja valdade-linnade toetus 0,6 miljonit eurot. ■ (Marko Tooming)

KangaDzungel

Hinnasadu!

**KOGU KAUP
KUNI**

-80%

Outlet'is kogu kaup -80%

E-poes kogu kaup -50% www.kangadzungel.ee

KANGADZUNGEL XXL
TALLINN, Tartu mnt 35
Tel +372 621 3105
E-R 9-19
L-P 9-17

TALLINN
Pärnu mnt 558a
Tel +372 600 3443
E-R 9-19
L-P 9-17

PÄRNU
Karja 6
Tel +372 443 1460
E-R 9-18, L 9-15

TALLINN - OUTLET
Tartu mnt 35
2. korrus
E-R 10-18
L 10-17

TALLINN
Mustamäe tee 12
Tel +372 656 2869
E-R 9-19
L-P 9-18

TARTU
Turu 14
Tel +372 735 2277
E-R 10-20,
L-P 10-18

KURESSAARE
Kihelkonna mnt 3
Tel +372 621 5786
E-L 10-18

HAAPSALU
Jaama 9
Tel +372 473 7034
E-R 9-18, L 9-17
P 9-15

Selgub Eesti jätkusuutlikuim hoone

Jätkusuutliku ja energiatõhusa kinnisvara ning energiavarustuse klasteri aastakonverentsil 10. mail antakse üle Eesti jätkusuutlikuima hoone auhind.

Auhinnakonkurssi "Eesti kõige jätkusuutlikum hoone" kuulutas välja MTÜ Green Building Council (GBC) ja Kinnisvara- ja Energiaklaster (KEN klaster) ja võitja valiti välja kogenud audiiitorite ja kohtunike poolt. Hinnati nii hoonete kui projektide juures mitmeid erinevaid kategooriaid (majanduslik stabiilsus; haldus; ressursid; energia; tervis- ja heaolu; jäätmed ja vesi; saasted

ja materjalid; transport, maakasutus ja ökoloogia).

Võitja, kes kuulutatakse välja konverentsi raames, pääseb edasi vastavale Euroopa konkursile, kus valitakse välja Euroopa kõige jätkusuutlikum hoone.

Järgneb KEN klasteri konverents "Kas hoone halb sisekliima võib tappa?". Nimetatud teemaga seonduvaid aspekte selgitavad keskkonnaministeeriumi ja TTÜ esindajad, samuti eksperdid firmadest Saint-Gobain Ehitustooted, Sweco EST, GECC.

Osalemine on tasuta ning sisaldab suupisteid. ■

Harju Elu rikkus head ajakirjandustava

Helve Särgava

Pressinõukogu aseesimees

Pressinõukogu arutas Mati Grabbi kaebust Harju Elus 10. novembril 2017 ilmunud artikli "Kaks kanget vända tülitsevad külavahetee pärast" peale ja otsustas, et leht rikkus head ajakirjandustava.

Artikkel räägib kahe venna tülist ühise tee pärast. Mati Grabbi kaebas Pressinõukogule, et artikkel sisaldab eksitavat infot tee sulgemise, kiirabi, vända vanematele maja ehitamise ja pärimise ning muu kohta. Kaebaja märgib, et ei ole ajakirjaniku loonud, vaid lükkas käega eemale pildistamisvalmis pandud kaamera.

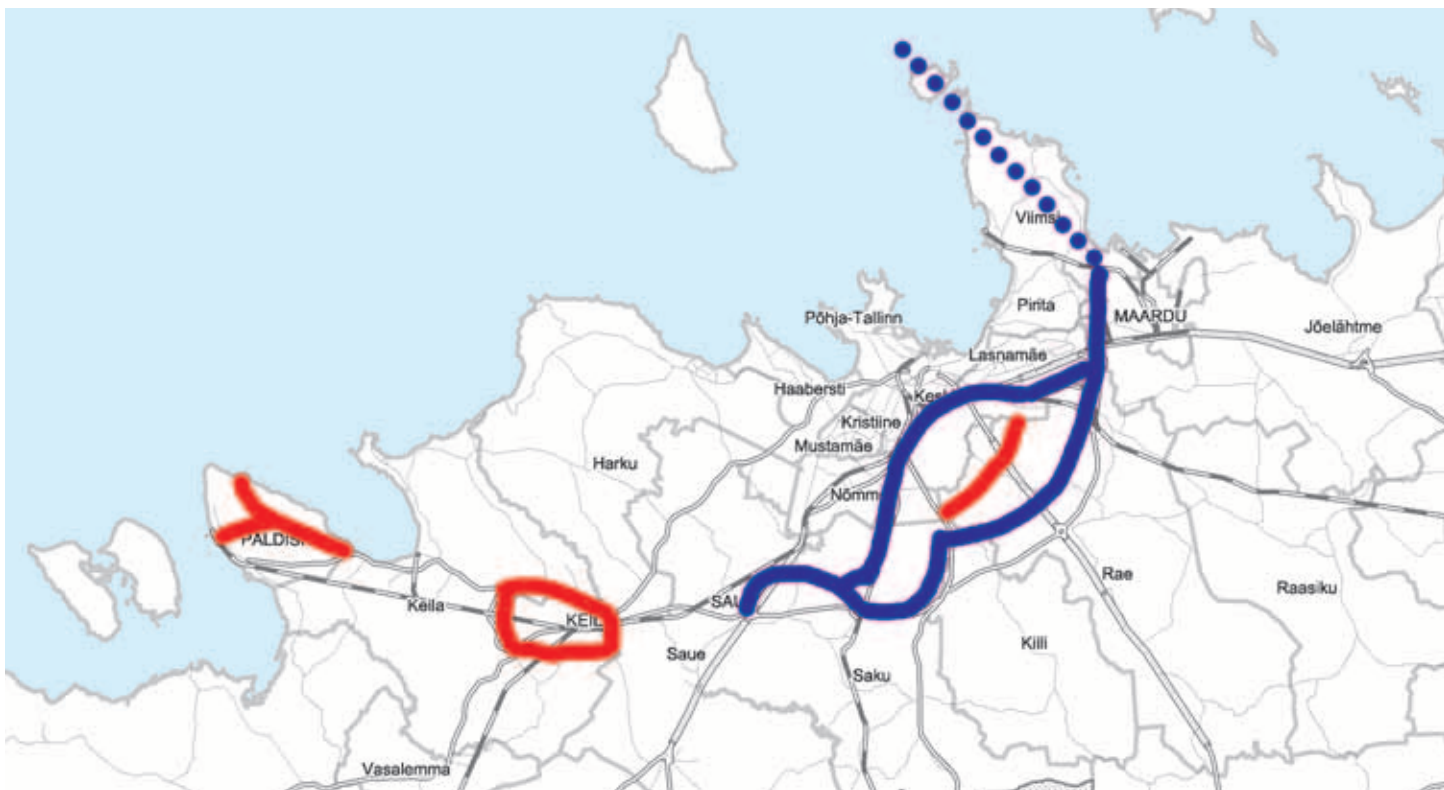
Kaebaja ei ole ka rahul, et tema tervise kohta on artiklis avaldatud infot, mis avalikkuse seisukohast ei ole tähtis.

Harju Elu vastas Pressinõukogule, et ajakirjanik vestles mõ-

lema tülitseva osapoolega ja kasutas kirjalikke allikaid. Ajakirjanik tegi ka blokeeritud teest foto, mis ilmus koos artikliga. Leht lisas, et toimetuse käsutuses on kiirabibrigaadi info selle kohta, et abivajajani jõuti viivitusega, kuna GPSi järgi märgitud tee oli blokeeritud. Leht märkis, et artiklis said mõlemad osapooled sõna ja artikkel eksitavat infot ei sisalda.

Pressinõukogu otsustas, et Harju Elu rikkus ajakirjanduseetika koodeksi punkti 4.6., mis näeb ette, et andmeid ja arvamusi konkreetsete inimeste tervisliku seisundi kohta ei avaldata, välja arvatud juhul, kui inimene on andmete avaldamisega nõus või kui niisuguste andmete avaldamist nõuab avalikkuse huvi.

Pressinõukogu hinnangul ei olnud antud artikli seisukohast vajalik avaldada infot kaebaja tervise kohta. ■

Punasega on kaardil näidatud teed, mille võiks või peaks järgmise kümnemkonna aasta jooksul rajama – uus Paldiskisse sissesõit Keila ringtee ning Tallinna väike ringtee. Sinisega on näidatud raudtee, mille vajadusest on pikemalt räägitud – Tallinna ringraudtee – ning uuema ideena raudtee Rummuni. Katkendliku joonega on näidatud Tallinna-Helsingi tunneli trass.

RIIGIHALDUSE MINISTER KEHTESTAS HARJU MAAKONNAPLANEERINGU 2030.

Harjumaa 2030: raudtee Ämar

MAAKOND

Marko Tooming

marko@harjuelu.ee

□ Kuhu liigub Harjumaa asustus järgmise 10–15 aasta jooksul? Kas Ämari ja Rummuni rajatakse raudtee? Kas Paldiski linna hatakatakse nihutama? Miks on Harjumaa keeruline tegelda taastuenergia tootmisega? Nendele ja teistele küsimustele saab vähemalt osalise vastuse Harju maakonnaplaneeringust 2030+.

"Harju maakonna arengus tuleb väga selgelt esile ülemaailmne linnastumise trend, kus maapiirkondadest ja väiksematest linnalistest asulatest liigutakse tugevamatesse keskustesse paremate töökohtade ja teenuste järele." Nii kirjutatakse Harju maakonnaplaneeringus 2030+, kuid see lause sobib kenasti iseloomustama kogu Eestit. Harjumaa on eriline ja seda Tallinna tõttu – Eestis viimasel kümnendil kõige kiiremini kasvanud elanike arvuga omavalitsused paiknevad Tallinna lähivööndis.

Rahvastikuproгноosi järgi näitab siiski ka Harjumaa kasv selget aeglustumist – järgmise kümne aasta jooksul kasvab elanike arv maakonnas väljaspool Tallinnat ligikaudu 4500 elaniku võrra, seejärel hakkab aga langema sarnaselt ülejäänud Eestile, nenditakse planeeringus.

Seda kõike – tiheasustus, looduskaitse, militaaralad, maanteed-raudteed, taastuenergia jne – tuli arvesse võtta, kui hakati koostama maakonnaplaneeringut, mis pidi andma suunised, kuidas Harjumaa areneb ja peaks arenema järgmise 10–15 aasta jooksul. Nüüdseks on Harju maakonnaplaneering 2030+ riigihalduse ministri allkirjaga kehtestatud.

Harju Elu käis planeeringu koostamisest ja mõjust rääki-

mas selle koostamise juures olnud rahandusministeeriumi Harju talituse ruumilise planeerimise peaspetsialisti Alan Roodiga.

"Maakonnaplaneering on strateegilist laadi plaan. Täpset ruumiplaneerimist on vähem ja rohkem on tulevikku vaatamist ja suunamist – kuskile siia piirkonda võiks midagi sellist kunagi tulla. Seaduse järgi on see üldplaneeringu koostamise aluseks. Kui omavalitsused hakkavad üldplaneeringuid koostama, siis on neil strateegilised näpunäited ees," selgitas Rood.

Kui suunav on maakonnaplaneering omavalitsuste jaoks?

Omavalitsused kindlasti täpsustavad oma üldplaneeringuga maakonnaplaneeringut. Näiteks on maakonnaplaneeringu kaardil erinevad koridorid, osa neist täpselt planeeritud – Rail Baltic ja Via Baltica. Osa on aga näidatud põhimõttelise, näiteks Keila ümbersõit. Sellega näitame, et selliseid asju on tarvis, aga need lahendatakse ära täpsemate planeeringutega. Näiteks Keila puhul on planeeringus ka lõunapoolne ümbersõit. Praegu me teame, et idapoolne ümbersõit on kindlasti vajalik, aga kas ka lõuna- ja läänepoolset on vaja, see vajab juba täpsemat kaalumist.

Kuid kust tuleb maakonnaplaneeringusse see arusaam, et kindlasti on vaja ümbersõitu?

Maakonnaplaneeringu koostamise ajal võtsime omavalitsustest käest nägemusi ja Keila nägemus oli, et neil on seda ümbersõitu tarvis. Nad on üritanud maanteaametiga kokku leppida, et ümbersõitu teehoiukavadesse saada, aga maanteeametil on projekte palju ja sealt öeldakse, et pigem on kindlasti vaja idapoolset juppi.

Keila oli märgitud planeeringusse kui üks kahest tõmbe-keskusest. Teine on Tallinn.

Jah. Põhitõmbekeskus on Tallinn ja lääne pool pakub inimestele teenuseid Keila. Me näi-

Küsimus

Kui oluliseks peab Keila linn, et ümbersõit ehitataks ümber linna, ka lõunasse, mitte ainult idaossa?

ENNO FELS

Keila linnapea

Keila linn peab väga oluliseks lõunapoolse ringtee rajamist. Lõunapoolse ümbersõidu puudumine takistab praegu ettevõtluse arendusi suures piirkonnas ning piirab transiitliiklust. Raudteega on Keila linn lõigatud kaheks, mistõttu on häiritud ka elanike liiklemine. Maanteeamet on samuti seni pidanud ringteed vajalikuks, selle kavandamisega pikalt tegelenud. Kahjuks lükatakse nüüd seda tegevust aina edasi. Keila koos ettevõtjatega on EASi toel parendanud taristut ligi 3 miljoni euro ulatuses, ehitanud linna piires välja isegi lõunapoolse ringtee. Siit on maanteeametil lihtsam edasi jätkata. Oleme vastavaid pöördumisi saatnud maanteeametisse, ministeeriumidesse, pidanud mitmeid sisulisi kohtumisi. Loodan, et antud projektiga minnakse edasi võimalikult kiiresti.

tasime ära ka linnalise asustuse arengualad, kus tasub kompaktset asustust arendada – kus on head transpordiühendused ja teenused lähedal.

Ega seda salata ei saa, mis Eestis toimub. Paraku ongi nii, et Harjumaa on ülejäänud Eesti jaoks tõmbepiirkond. Ülejäänud maakondades on põhiteema olemasoleva säilitamine, kuid meie mõtleme Harjumaa ka selle peale, et ega see kasv ei saa igavene olla – kui mujalt Eestist on kõik inimesed siia ära tulnud, siis kust tulevad inimesed, kes kasv edasi viivad? See on küsimus, mis vajab korralikku ühiskondlikku debatti.

Kus on suuremad perspektiivsed kasvualad?

Asustust võiks tihendada, sest inimesed tahavad tänapäeval ikkagi linnaelu elada, isegi maal tahetakse kõiki mugavusi saada. Otstarbekam on inimesed kokku koguda kohtadesse, kus on teenused lähedal, head transpordiühendused. Oleme kaardi peal seda ka ette näinud, et arendusalad oleksid raudteepeatuste ümbruses. Seda sel eesmärgil, et vähendada autostumist. Praegu on see häda, et palju tuleb isikliku autoga liikuda.

Millised on maakonnaplaneeringusse ette nähtud olulisemad maanteed, mida praegu veel pole?

Keila ringtee. Siis võiks olemas olla Tallinna väike ringtee, mis tuleks Tallinnast Nõmmelt Valdeku ristist Ülemiste järve tagant ning läheks lennuvälja tagant Smuuli tee otsaga kokku. See hajutaks liiklust, mis Tartu poolt tuleb.

Veel on kaardil juba töös olev Juuliku-Tabasalu tee, mida tasapisi tehakse, siin on näidatud ära ka Tabasalu-poolne ots.

Praegu remonditakse või ehitatakse suuremaks korraka kõik suuri riigimaanteed Harjumaa. Mis on järgmine suur teetöö peale neid?

Sõltub, kui kauaks jätkub Euroopal selliste projektide jaoks toetusi. Euroopa Liidus üritatakse säästlikku majandamist rõhutada – eelistatakse elektritransporti. Suure tõenäosusega liigub tulevikus suur raha maanteedelt raudteedele.

Maakonnaplaneeringus on ka idee, et Ämarisse ja Rummule peaks viima raudtee.

Praegu tundub tõesti, et see on vaid unistus. Aga lisaks sõja-

facebook

Leia meid Facebookis

Harju Elu

KÜTTEMATERJALID

Kask 40l. võrgus.
Lepp 40l. võrgus.
Kask konteineris 2m3.
Puitbrikett mänd hele.
Puitbrikett kask tume.
Turbabrikett kilepakendis.
Pelletid premium.
Männiku tee 106b eco-fuel.ee
Mob. 54 5698 58

PLEKK-KATUS pakub

- katuseplekid,
- sileplekid,
- lisaplekid,
- plekksepatööd.

Vajadusel paigaldus.
Väga hea hind!
Tel. 506 5659, 656 5782
Kadaka tee 4, Tallinn

Silmade kontroll ja prillide müük

1. juuni kell 10.00
Aegviidu rahvamajas
Etteregistreerimine
telefonil 5323 2454
Silmade kontroll 15 €, prillistjale tasuta!

Äntu Mõis müüb neljapäeval, 10. mail üheksa kuud mune-nud Lohmann Brown kanu järgmistes Harjumaa bussipea-tustes: 7.30 Ardu, 7.45 Paunküla, 8.15 Kose, 8.45 Oru, 9.00 Tuhala, 9.30 Tõdva, 9.45 Kiisa, 10.00 Maidla, 10.15 Ääsmäe, 10.30 Kernu, 10.45 Haiba, 11.00 Riisipere, 11.30 Padise, 12.00 Lehola, 12.15 Keila, 12.45 Saku Tamme-mäe bensiinijaam, 13.15 Kiili, 13.30 Jüri kiriku plats, 14.00 Aruküla, 14.15 Raasiku raudtee-jaam, 14.45 Kehra turg, 15.00 Anija, 15.15 Soodla.
Info tel 326 1353, 327 0206, ringil 5664 3113.

Ostame kasvavat ja ladustatud võsa.

Võsast puhastame alusmetsa, teeääred, kraavid ja põllumaad. Samuti ostame kokkuveetuid ja kokkuvedamata raiejäätmeid.

5343 9250
Kaur@reinpaul.ee

REINPAUL

Harju talituse ruumilise planeerimise peaspetsialist Alan Rood peab Paldiskit üheks võtmekohaks Harjumaal, kuid praegune teede ja elamute paigutus ei luba sadamate alal laieneda. Räägitud on elurajooni nihutamisest poolsaare põhjakaldale. Marko Tooming

arini? Kus asub Paldiski?

väele võiks Ämaris olla ka transpordilennuväli. Praeguses olukorras tundub, et niipea seda ei juhtu, aga koridori tasub ikkagi hoida. Rummu piirkond on hea tööstuspiirkond, seal tasuks arendada tootmist ja tööstust. Seal on ruumi nii turismi kui tööstuse jaoks. Raudteetamm on Rummus olemas, sinna raudte peale teha pole väga suur ettevõtmine.

Räägitud on ka trammiliinidest, mis ühendavad Tallinnaga nt Jüri, Tabasalu ja Maardu.

Jah, meil on nad kaardile kantud, aga vajavad täpsemat analüüsi, kus need võiksid täpselt olla.

Kui me vaatame aastani 2030 ja edasi, siis on plaanis enneolematult suuri taristuprojekte – Rail Baltic, Tallinna-Helsingi tunnel...

Tegelikult olid need asjad olemas juba 1999. aastal kehtestatud maakonnaplaneeringus. Seal olid ära näidatud tunneli vajadus, Rail Balticu vajadus. Oli Tallinna ümbersõiduraudtee vajadus, maantee neljarealiseks ehitamine.

Tallinna ringraudtee on juba habemega projekt, mis pole liikunud kuhugi.

No ütleme nii, et hakkab liikuma, võib-olla isegi tänu Rail Balticule. Koridori on selle jaoks hoiatud 1999. aastast. Jah, trassi vedamine asutusest ja kaitsealadest läbi on keeruline, aga kaubaringid pääseksid Muuga ja Narva suunast Paldiski poole liikuma. See uuring on lähiajal tulemas, siis saab teada, kust ja kuidas saaks seda täpselt teha. Kui võrd ka Euroopa Liidu toetused kalduvad maanteedest raudtee

poole, siis ehk nähakse võimalust, kuidas seda ära kasutada.

Tähelepanu on maakonnaplaneeringus juhitud ka sellele, et peaks rohkem kasutama taastuvenergiaallikaid. Esimesena märgitakse pumphüdroakumulatsioonijaama, mis oli plaanis Jõelähtme valda rajada, kuid nüüd on arendajad pilgud pööranud Paldiski poole.

Kui oli plaan rajada see Muuga kanti, siis Jõelähtme vald polnud eriti vaimustunud ja arendajad suunasid pilgu Paldiskile. Seal on potentsiaal täiesti olemas ja vastavad planeeringud juba koostamisel. Keskkonnamõju hindamise aruanne oli avalikustamisel selle aasta alguses. Lääne-Harju vald on huvitatud, sest nad näevad, et muidu seda elu Paldiskisse ei saa, kui ise kaasa ei aita.

Praegu tundub tõesti, et see on vaid unistus. Aga lisaks sõjaväele võiks Ämaris olla ka transpordilennuväli.

Paldiski on piirkond, mille potentsiaal tööstuspiirkonnana on väga suur – on olemas raudtee, jäävaba sadam, maantee...

Maanteele on ette nähtud uus koridor, mis tuleb põhja poolt ehk sadama piirkonnast senisest kaugemalt asumisse. See on üks võimalus, soovitus. Paldiski ja Lääne-Harju vald on ise seda vajadust näinud.

Ministrid on seal aastate jooksul käinud ja öelnud, kui suur on Paldiski potentsiaal, aga riik pole palju teinud, pigem on kohalikud ettevõtjad ja omavalitsus need, kes asja arendavad.

Jah. Potentsiaali seal oleks. Aga kui seal midagi teha tahetakse, siis tuleb jälle teine huvigrupp, ütleb, et sinna ikka ei

tohiks teha – tuleb meelde LNG terminali teemaplaneering, mille takistamisel üritati igasugu võtteid kasutada, et asja eemale tõrjuda. Leiti igasugu huvitavaid looduskaitsealuseid liike, kord olid taimed, kord ööliblikad. Loodus on seal ka huvitav ja seetõttu tulebki Paldiskis leida kompromisse looduse ja suure arengupotentsiaali vahel.

Maakonnaplaneeringus on siiski huvi, et Paldiski areneks – aga linn elukeskkonnana pole ju väga arenenud, meenutab ikka sõjaväelinnakut.

Eks see linn ongi selline pisike riba seal sadama kõrval. Me oleme maakonnaplaneeringu kaardi peal näidanud, et linn võiks areneda kirde suunas, sissemaa poole, et tulevikus tekiks sadamatel võimalus laieneda. Kunagi visati õhku ka sellised ideed, et Paldiski linna võiks üldse ära kolida vastaskaldale, et võiks elamud rajada poolsaare põhjapoolsesse osasse, siis lõunapoolne osa vabaneb ja saab sadamtes tööstust laiendada. Tuleks ehitada uusi atraktiivseid elamuid uude kohta ja kui vana asum ükskord tühjaks jääb, saakski tööstus omale maad juurde.

Säästvate elamisele ja taastuvenergiale on maakonnaplaneeringus palju rõhku pandud, aga kui mõtleme näiteks hüd-roenergia peale, siis on tegelikuses suund pigem vastupidine – jõed tahetakse kaladele avada ja tammid sealt ära koristada.

Paraku ongi nii, et nendes jõgedes, kus oleks hea energiat toota, on ka lõhelistel hea elada. Harjumaal pole ka eriti rohkem neid jõgesid, kus hüdroelektrit toota.

Siis ongi vastuolu, et tahaks keskkonda säästvalt elada, aga looduskaitse nõuded ei lase.

Meil on ka Paldiski tuulepargid. Planeeringu koostamisel aga selgus, et peale Paldiski kohti tuuleparkidele Harjumaal roh-

kem polegi. Sellel on erinevad põhjused: kas on asustus liiga lähedal või tuuleolud kehvemad või on looduskaitse tingimused – Eesti Energia näiteks tahtis Pakri saartele tuulikute parki arendama hakata, aga looduskaitjad ei näinud kompromissi võimalust. Kolmas tegur on kaitseväge vajadused – täpsemalt nende radarid. Kui kuskil on tuulik või tuulikupark, siis radaripildist tuleb see sektor välja lõigata, aga siis jääb selle tagant nägemata, mis seal toimub.

Kunagi, Nõukogude ajal, oli Harjumaast suur osa militaarseeritud ja suletud. Kui Eesti taasiseseisvus, siis olukord muutus, aga nüüd oleme tagasi olukorras, kus suured alad Harjumaast on kaitseväge käes.

Sõjavägi toimib ikka ühtemoodi. Kuusalus on uue harjutusväljaku jaoks näidatud maakonnaplaneeringuga koht ja kaitseministeerium saab hakata täpsemalt planeerima.

Kaitsevägi tahab ka Männikul laiendada oma tegevust. Laiendatav ala on ka maakonnaplaneeringu kaardil. Veel on mõned alad, kus mõnikord käiakse taktikaõppustel, sinna midagi ei rajata.

Mida tähendab maakonnaplaneeringus arv 2030+? Millal järgmine tuleb?

2030+ on tulnud üleriigilise planeeringu pealkirjast. Peale 2030. aastat tuleb kaaluda, kas tuleb uuesti protsess läbi teha või kõlbab praegune maakonnaplaneering. Kui eelmise üleriigilise planeeringu “Eesti 2010” tähtaeg läbi sai, siis oli juba selge, et nüüd on uut vaja. ■

Maakonnaplaneeringuga kavandatud on valminud ka veebikaart, millelt saab ruumilise ettekujutuse kavandatud arengutest. Kaardiga saab tutvuda aadressil <https://arceg.is/1KOij50>. Maakonnaplaneeringu seletuskirja ja joonistega on võimalik tutvuda maakondade portaalis www.maa-valitsus.ee/harju-maakonnaplaneering.

Teave

Olge õppustel ettevaatlik!

- Õppuste korraldajad rõhutavad, et Siilil ei ole tegemist vabaõhusõu või demonstratsioon esinemisega. Kaitseliitlased ja PPA ametnikud harjutavad oma tegevusi jälgides seejuures ohutustehnilisi nõudeid.
- Kuid paukpadrunid ja õppegranaadid võivad olla ikkagi ohtlikud. Seega palutakse pigem mundris meeste ja naistele “lähedust” mitte otsida ja kahe vaenupoole vahele mitte ronida.
- “Õppuseala on enamasti selgelt piiritletud, kuid tuleks olla ka ise tähelepanelik. Mänguliste situatsioonide juures on ka hindajad ja kohtunik, kes tagavad ohutust. Pärast õppust koristatakse kogu ala,” ütles Urmas Krull.
- Kui aga leitakse näiteks õppegranaat, siis tuleks teada anda numbril 112 ja ise seda mitte puudutada.

Suurõppus Siil otsib Keilast “kurjategijaid”

2.–14. maini kestval suurõppusel Siil osaleb ligi 15 000 kaitseväelast, kaitseliitlast, naiskodukaitsjat, politseiametnikku, päästetöötajat ning liitlas- ja partnerriigi sõjaväelast. Alates tänasest kuni pühapäevani käivad suuremad manöövrid Keilas, Lääne-Harju vallas, Saue ja Sakus.

Allar Viivik

allar@harjuelu.ee

“Kaitseväge suurõppus Siil on eelkõige maakaitse õppus, kus kandev roll on Kaitseliidul. Samas ei saa me unustada riigi- ja inimeste koostööd julgeoleku tagamisel. Kõigil on selles oma roll. Tänapäevases maailmas puudutab julgeolek lisaks riigikaitseorganisatsioonidele ka sisejulgeolekuga tegelevaid ametkondi ning era- ja avalikku sektorit,” ütles kaitseväge juhataja kindral Riho Terras.

Tänavune õppus hõlmab kogu Eestit ning keskendub lõpuosas Kagu-Eestis ja Põhja-Lätis toimuvale lahingutegevusele.

4.–6. maini tegutsevad Kaitseliidu üksused mitmel pool Harjumaal. Mis täpselt toimub ja kus lahinguid peetakse, rääkisid maakonnalehele Põhja maakaitseringkonna ülem, kolonelleitnant Toomas Väli ning Põhja prefektuuri kriisireguleerija Urmas Krull.

Tugev kontroll liiqluses

“Kaitseliidu Tallinna, Harju ja Rapla maleva üksused tegutsevad nendel päevadel Keilas, Saue, Sakus, Humalas, Männikul, Türisalus, Kloogal, Jägalas, Juminda poolsaarel ja Amari ümbruses. Oleme oma tegevused kooskõlastanud kohalike omavalitsustega, keskkonnamate ja politsei- ja piirivalveametiga. Õppuse alad on valdavalt riigile kuuluvad maad,” ütles Toomas Väli. Kokku tegutseb maakonnas sellel ajal vähemalt 1400 kaitseliitlast.

Urmas Krull lisab, et suuremad tegevused Harjumaal on sellel ajal Keilas. 4. mai õhtul kell 20 alustavad politseinikud koos kaitseliitlastega tööd kontrollpunktides. Liiklusjärelevalve

kestab 5. mai lõunani. “Kui õppuse käigus tabatakse rikkujaid, näiteks alkoholi tarvitanud juht, siis kõrvaldatakse juht roolist ning järgneb menetlus. Ehk nii nagu tehakse igapäevaselt. Fakt, et käib õppus, ei muuda rikkujaid karistust kergemaks. 4.–6. maini on tavapatrullidele kõrval väljas tööd tegemas mitusada õppusel osalevat politseinikku,” ütles Krull.

Keilas ja ka mujal näeb politseinikke ja kaitseliitlaste ühispatrullile. Harjutatakse, kuidas saaks kaitseliitlane politseinikku toetada. Kaitseliitlane näeb politseinikuga koos töötades, mida korra-kaitsja teeb, ja õpib, millised on tema ülesanded näiteks hübridolukorra lahendamisel.

Keila “kurjategijaid”

4. mai hommikust hakatakse aga õppuse käigus Keilas otsima “kurjategijaid” ning seetõttu pannakse linn virtuaalselt lukku. “Reaalselt saavad inimesed pea-aegu kõikjale liikuda. Tuleb olla tähelepanelik liiklusmärkide ja infotahvli osas ning autoga liikuvad inimesed võiksid sõitmisel arvestada natuke suurema ajakuluga,” rääkis Krull.

5. mai hommikul toimub linnavalitsuse lähedal operatsioon kahtlaste isikute kinnipidamiseks Keila linnavalitsuse läheduses. Kella 18ni patrullivad Kaitseliidu allüksused Keilas, Saue ja Sakus.

“Vastaspoolega (tähistatud kollaste lintidega) võib tekkida tulevahetust, kuid õppuse stenaariumi kohaselt täiemahulist linnalahingut siiski läbi ei viida,” seletasid operatsiooni juhid.

Toomas Väli ütles, et Kaitseliidu üksused on relvastatud oma varustusega ehk kergjala-väe relvastusega. Selle hulka kuuluvad automaadid, kuulipildujad, granaadiheitja Karl Gustav, miinipildujad ja tankitõrjekahurid. “Kaitseliitlased liiguvad veoautodel MB Unimog, MAN ja ka rendibussidega. Nende vastu tegutseb n-ö vastase üksusena, üks Scouts-pataljoni kompanii PASI-SISU soomukitel,” seletas Väli.

Õppusel osalejad kasutavad imitatsioonivahendeid: paukpadruneid, suitsuküünlaid ja õppegranaate. ■

Mais 2013 peeti toonase õppuse “Kevadtorm” linnalahinguid Loksa tänavatel. Allar Viivik

Vox populi, vox Dei

Kus Te osalete tänavusel talgupäeval "Teeme Ära"?

Anne Oruaas
Kehra elanik

Olen osalenud "Teeme ära!" talgutel algest peale ja olnud ise korduvalt talgujuht. MTÜ Kehra Raudteejaam on korraldanud talguid Kehras ja Lahinguväljal. Kuna nüüd on Vabadussõja murdelahingute muuseum laupäeviti avatud, olen muuseumis. Talgute kohti, kuhu minna, oleks küll. Näiteks Lehtmetsa külas või Anija mõisa talgud. Natuke on isegi kahju, et seekord ei saa osaleda.

Tanel Ots
Saku abivallavanem

Olen mitmel aastal olnud Teeme Ära talgujuht ja üsna erinevatel objektidel. Olen osalenud ka teiste korraldatud tööpäevadel. Reedel, 4. mail, jätkame Sakus juba mitmendat aastat toimunud ettevõtmist: kogu vallavalitsuse personal läheb Vääna jõe kaldaid vösast ja prügist puhastama. Viskame nalja, et vähemalt kord aastas peab murdma müüti, et ametnikud ei tee kunagi tööd.

Arno Pavel
Bussijuht

Talgutel olen osalenud – Hüüru Külaseltsiga koristasime Hüüru mõisa parki. Tänavu olen talgupäeval tööl, seepärast ühistööd ei tee, küll aga koristasin teisipäeval ja kolmapäeval koduõue ning istutasin 25 meetrit kuusehekki.

Pensionisüsteem peab tagama inimväärse elu

Toomas Vitsut

Riigikogu liige, Keskerakond

Aprillil alguses tõusis arutelu pensionisüsteemireformi üle, mis eeskätt puudutab meie tulevase pensionäre. Valitsus on võtnud eesmärgiks liikuda solidaarsema ning võrdsema ühiskonna suunas ning leian, et seda ei saa pahaks panna. Kuid mõistagi pole vabariigi valitsuse otsus meelt mõõda meie kõrgepalgaliste elanikele, küll aga on oluline kindlustada, et tulevikus saaksid väärikat vanaduspensionari ka meie madalapalgalised inimesed.

Paljud inimesed ei pea õigeks, et pensionireformikäigus muudetakse esimese samba pensioni sõltuvaks staažist, mitte ametlikult teenitud palgast. Eestis elab aga väga suur hulk inimesi, kes teenivad alla keskmise kuupalga, mis praeguse süsteemi järgi avaldaks oma mõju ka tulevikus. Samas tuleks olukorda hinnata ka teise nurga alt – inimeste tööd on alati pigem hinnatud tema tehtud töö ja pänuse järgi, mitte ametliku palga järgi. Madalamat palka teenivatel hooldekodu hooldajatel, lasteaia õpetaja abidel või päästjatel ei ole probleeme vähese motivatsiooni või püüdlikkusega, kuid tänase olukorra jätkudes nad väärikat pensionipõlve ei

Jüri Alter
Harju-Risti kooli direktor

Lapsed on valmistasid aprillil lindudele pesakaste. Materjaliga aitasid sõbrad ning sponsorid. Osa kaste on juba kooli ümbrusesse ka paika pandud. Metsa hakkame neid lähiajal üles panema. Ehk ei jää sellega hiljaks. Ees ootavad ka haljastustööd lasteaia mooduliosa ümbruses. Konkreetset 5. mail kooli ümbruses talgud pole. Risti kirikuaias on samal päeval kell 11 plaanis korrastamine.

Jaanus Saat
Lääne-Harju vallavanem

Olen aastaid osalenud Paldiski talgupäevadel ning panustanud metsaaluste koristamisele. Sellel aastal toimuvad talgud Lääne-Harju vallas 19. mail ning võtan nendest kindlasti osa. Lisaks valla elanikele tulevad 19. mail talgutele ka 250 Kalevi jalaväepataljoni ajateenijat. Nad jagunevad nelja piirkonna vahel.

Iiris Saluri
Terviseameti kommunikatsiooninõunik

Meie pere suured talgud olid ära möödunud nädalavahetusel. Järgmisel nädalavahetusel ma kahjuks Eestis ei ole.

näeks. Need inimesed annavad endast samuti iga päev maksimumi, mistõttu ei tohiks me neid lahterdada ning pigem pida oluliseks, et pensioni esimehe samm sõltuks töötatud aastatest ning tooks kasu ka madalapalgalistele inimestele. Vastasel korral peaks riik juba täna planeerima eelarvesse täiendavat kulud, et neile tulevikus toimetulekutoetust maksta, kuid see võiks tähendada jällegi katteallikana mõne maksu tõstmist.

Teisalt võiks paljudele olla meeltemööda asjaolu, et pensionisüsteem muutub alates 2021. aastast kõigile paindlikumaks, mis tähendab, et inimesed saavad valida pensionile jäämiseks sobivaima aja. Lisaks on võimalik otsustada, kas saada pensionit osaliselt, lasta oma pensioni maksmine peatada ja sobival hetkel taas jätkata. Seega toob pensionireform saajale rohkem mugavust ja otsustamisvabadust.

Loomulikult on oluline vadata tulevikku, aga nende otsuste valguses ei tohi me ära unustada ka praeguste pensionäride heaolu. Aasta alguse seisuga on Eestis ligi 373 000 pensionäri, kuid paraku elab neist suur osa suhtelises vaesuses. 1. aprillil tõusid pensionid küll 7,6 protsenti, kuid see meie pensionäre vaesusest välja ei too. ■

Tiksuv valitsus ja kulude kärpimine

Ivo Rull
Viimsi volikogu liige, Kogukondade Viimsi

Kunagine kutsehariduslik reklaamiloosung "Kuue kuuga trammijuhiks!" on nüüd valitsuse tegevuses leidnud rakendamist turbomeetluses. Ehk siis tänapäeval saab riigihalduse ministriks suisa kuue päevaga. Annab peaminister ministriportfelli, annab ta justkui jumalikul väel ka vajalikud oskused ja kogemused selle kandjale.

Tänane valitsus tõestab oma tegudega ilmekalt, et tegelikult saaks Eesti riiki juhtida väiksema arvu ministritega. Kui riigihalduse ministriks võetakse ilma erialase hariduse ja kogemusteta PR-meest, siis näidatakse avalikkusele ilmekalt, et sellist ministrikoht pole Eestile sisuliselt vaja. Teda vajab vaid Keskerakond, kes saab nüüd avaliku raha eest oma erakonna riigikogu valimiste värsket kandidaati üles tõotada.

Janek Mägi on oma esimeste esinemistega juba tõestanud, et ta astubki vapralt Märt Sultsi, Aivar Riisalu või Oudekki Loone poolt sisse kõneleatud libedale sõnavahu teele. Iga päev toodab Mägi meediale mahlakaid tsiitaate oma nägemustest ja uitmõtetest, ent haldusreformi vigade parandamisest pole ta senini teinud mitte ühtki säutsu.

Parem pole lugu ka Jevgeni Ossinovski asemikuga valitsuses. Triin Sikkut on küll valdkonda tundev spetsialist, aga temalgi puudub nii suurte organisatsioonide juhtimise kogemus kui valijate mandaat. Ka sotside esimees, tervise- ja tööministri positsioonilt erakonna valimiskampaaniat juhtima asuv Ossinovski annab oma käiguga avalikkusele sõnumi, et ministrikoht pole tänases Eestis olulist väärtust.

Eestis toimus oluline ministri po-

sitsiooni devalveerimine 2015. aasta kevadel. Toonase valitsuskonkordisooni moodustamiseks hakati ministrikohtade lisamiseks ja jagamiseks praktiseerima toeltministritega ministeeriume. Ametlikus retoorikas nimetati seda ministri määratlemiseks valdkonnapõhise staatuse ja pädevuse alusel. Praktikaks võimaldas see nii majandus- kui sotsiaalministeeriumis tekitada üks lisaministri portfelli ning täiendavalt luua riigihalduse ministri koht.

Ilmselt hakatakse Mäggit ka järgmisel kümnel kuul kasutama just neil hetkedel, mil valitsuses tekib mingi sisuline jama.

Riigihalduse ministri töös oli veel teatud sisu kuni möödunud sügisel lõpuni viidud haldusreformini. Nüüd on sellest positsioonist tehtud Keskerakonna poliitiline mängukann. Kunagine poliitiline pilaserial "Riigimehed" kahvatub valitsuse tänaste toimetamiste kontekstis.

Mägi kui PR-trikk

Uljaste mõttekäikude ning bravuurikate ütlustega tuntust kogunud suhtekorraldaja Janek Mägi ministriks tegemine on iseenesest samuti PR-trikk. Nüüd jahvatab meedia 30-aastaste naiste mahakandmise või põllul sünnitamise teemasid, mitte ei analüüsi valitsuse koostatud riigieelarve strateegiat. Ilmselt hakatakse Mäggit ka järgmisel kümnel kuul kasutama just neil hetkedel, mil valitsuses tekib mingi sisuline jama. Siis astub kaamerate ette minister Mägi ja laseb lendu mõned reljeefsed ütlused, millele järgneb meedias ulatuslik ja emotsionaalne arutelu mi-

nistri sõnapruugi teemal. Ning samal ajal valitsuse tegelike probleemidele tähelepanu juhtimiseks pole ajakirjanikel või oponentidel enam aega.

Kas mäletate hiljuti riigikogu toimunud infotundi, kus Jüri Ratase koomiline näomiimika tõmbas tähelepanu ära samal ajal praamiliikluse korraldamast selgitanud Kadri Simsoni vastustelt? Väga jamekäggliliku käekirjaga PR-trikk.

Ent Mägi on varasemalt kirjutanud ka mitmetel poliitilistel teemadel. Näiteks sellest, et vene keel peaks saama Eestis teise riigikeele staatuse ning et Vladimir Putin on Venemaale parim võimalik valitseja. Avalikkuses on tekkinud põhjendatud küsimused, milline on värske ministri tegelik maailmavaade, sest Keskerakonda astus ta enda sõnul lihtsalt viisakusest.

Kärped alaku valitsusest

Tiksuv valitsus on meile tõestanud, et valitsuskulude kärpimine võiks alata just riigihaldusministri ametikoha koondamisest. Kuigi sellest tekkiv otsene kokkuvõtte poleks riigi üldvalitsemiskulude kontekstis eriti märkimisväärne, oleks siiski tegemist märgilise sammuga – et valitsus vähemasti mõtleb sellele, kuidas teha meie riigi juhtimine efektiivsemaks ning lihtsamaks.

Eesti riigi halduse tänane põhiprobleem ongi aina paisuv ning üha kulukamaks muutuv riigiaparaat. Tegelikult peaks Eesti peaks olema väle ja vilgas riik, kus avalikus sektoris poleks kohta ilma sisulise vajaduseta kõrgepalgaliste ametipostidele. Ilmselt tuleks viimaste juhtumite valguses hakata ministrite määramisel rakendada ka erialase kompetentsuse nõuet. Rääkimata ministeeriumi bürokraatlike protseduuride lihtsustamisest ning mittevajalike tegevuste ja ametikohtade likvideerimisest.

Paraku on hetkeseis selline, et tiksuv valitsus mõtleb eeskätt iseendale ning kuni järgmise aasta 3. märtsini. ■

3 küsimust

KERSTIN KASK

EELK Kose Püha Nikolause koguduse õpetaja

Olete 4. aprillist ametis koguduse vaimulikuna. Millist elu Kosel elatakse?

Kogudus elab rahulikku ja tegusat elu. Koguduse põhitegevus ehk jumalateenistused, palvused ja erinevad talitused kulgevad oma tavapärase rütmis. Nelipühail, 20. mail, on leerionnistamine. Muus osas kulgeb kevad talgutööde rütmis. Mõni nädal tagasi korrasime kiriku ja pastoraadi ümbrust. Talgud toimuvad ka üle-eestilise talgupäeva "Teeme ära" raames.

Kas osalete kogudusega muuseumitööl ning peetakse kihelkonnapäevi?

19. mail avame kiriku muuseumi ja pastoraadi "Muuseumiöö" projekti osana. Teeme ettevalmistusi Kose kihelkonnapäevadeks, mis toimuvad 18.–26. augustil koguduse eestvedamisel. Tänavu juba kümnendat korda. Ootame külla sõpruskogudustest Soomest: Espoost ja Hollolast, aga ka Tallinna Peeteli kogudusest.

Kas olete Kose vallaga pikalt seotud?

Olen siinse kandiga seotud oma emapoolse suguvõsa kaudu. Minu vanaema on olnud Kose koguduse aktiivne liige. Minu vanematekodu on Pärnumaal Toosis, keskkoolis käisin Kosel. Siin mind ka 1991. aastal ristiti ja leeritati. Samal aastal astusin taasavatud Tartu ülikooli usuteaduskonda, mille lõpetasin 1995. aastal. Seejärel läbisin samas usundiõpetuse õpetaja koolituse. Olen töötanud Tartu ülikooli raamatukogus, Tartu lastekliinikus hingehoidjana ning alates 2000. aasta lõpust EELK usuteaduse instituudis. Seal on minu vastutada kirikutöötajate täiendusõpe ja usuteaduskonna õppekorraldusega seotud teemad. Töö instituudis jätkub ka kogudusetöö kõrvalt.

EELK Kose Püha Nikolause koguduse õpetaja oli aastatel 1997–2014 Mare Palgi (1973–2014). Pärast tema surma novembris 2014 valmis kogudus järgmisel kevadel õpetaja ametisse Tauno Kiburi. Mullu septembril kuulutas EELK konsistoorium välja Kose koguduse õpetaja vakantsi. Uue õpetaja ehk Kerstin Kase ametisseadmise aega pole tänaseks veel teada. Vaata lisa: www.eelk.ee/ida-harju/kose.html.

Eelmise nädala loetumad lood

□ "Kui palju teenivad vallavanemad ja linnapead?"

□ "Tasuta sõidu otsus tehakse 16. mail"

□ "Liisa Oviir astub lavale Muraste näitetrupiga"

Tulemas

Laupäev, 5. mai

- Tabasalu spordikompleksis kell 9–15 Tabasalu basseini-triatlon.
- Keila turuplatsil ja kõrval asuvas parklas kell 10–16 kevadlaat.
- Rabametsa tervise- ja matkaradadel kell 10 Saku 100 maastikurastaste kestvussõit.
- Vanamõisa vabaõhukeskuses kell 10–16 suur Vanamõisa kevadlaat.
- Saku terviserajal kell 12 Saku ekstreemjooks.

Pühapäev, 6. mai

- Saku valla maja taga kell 10–14 kevadkirbukas.
- Vanamõisa vabaõhukeskuses kell 10–16 suur Vanamõisa kevadlaat.

Esmaspäev, 7. mai

- Viimsi huvikeskuses kell 10.30 müstiline Pisimusa hommikukontsert Triinu Tauliga.

Teisipäev, 8. mai

- Viimsi raamatukogus kell 18 kohtumisõhtu pühapaikade ja rahvapärimuse uurija Ahto Kaasikuga.
- Loo kooli saalis kell 19 Koit Toome ja Jorma Puusaag kavaga “Jaak Joala laulud”.

Kui palju teenivad Harju vallavanemad ja linnapead?

Aprillis avaldati kohaliku omavalitsuste ametnike põhipalgad. Nagu arvata võis, kuuluvad Harjumaa suurimate omavalitsuste juhid ka üle-eestilises pingereas esikümnesse.

Kuigi rahvaarvult jäävad Harjumaa vallad alla Eesti suu-

rimatele linnadele, on vallavane-mate palgad samas suurusjärgus või suuremad kui näiteks Narva linnapea Tarmo Tammiste põhi-palk, mis on 3000 eurot.

Vallavanema või linnapea palga määrab kohalik volikogu.

■ (Marko Tooming)

Andres Laisk	Saue vallavanem	4000
Marti Rehemaa	Saku vallavanem	4000
Siim Kallas	Viimsi vallavanem	3840
Mart Võrklaev	Rae vallavanem	3700
Erik Sandla	Harku vallavanem	3021
Enno Fels	Keila linnapea	3000
Andrus Umboja	Jõelähtme vallavanem	3000
Jaanus Saat	Lääne-Harju vallavanem	2900
Vladimir Arhipov	Maardu linnapea	2850
Merle Pussak	Kose vallavanem	2830
Aimur Liiva	Kiili vallavanem	2800
Urmas Kirts	Kuusalu vallavanem	2700
Arvi Karotam	Anija vallavanem	2400
Värner Lootsmann	Loksa linnapea	2250
Andres Sepp	Raasiku vallavanem	2200

Andres Laisk.

Marti Rehemaa.

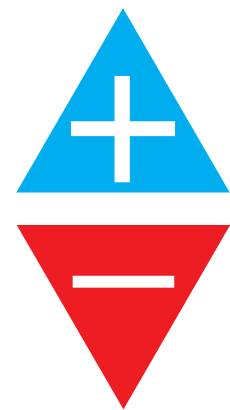

Siim Kallas.

Mart Võrklaev.

Nädala pluss ja miinus

REHADE JA LABIDATE AEG
Igakevadised koristustalgud ei näita raugemise märki.

KADUS NAGU VITS VETTE
Politseinik võttis ametirelva ja läks. Kus ta on, pole kellelgi mingit aimu.

KAABELLIINIDEL PUUDUS MAAPEALNE MÄRGISTUS

Metsatraktor võttis elektri 1709 tarbijalt

■ 25. aprilli õhtupoolikul vajus metsaveotraktor Kiili vallas Uuesalu külast lõuna pool pehmesse maapinda. Õnnetuseks olid seal meetri sügavusel kaks Elektrilevi 20 kV maakaabelliini.

Elering tellib iga-aastaselt liini-koridoride hooldustöid ehk puude ja võsa raadamist Eestis enam kui 200 hektaril. “Antud vahe-juhtumi piirkonnas teostas Ele- ringi töövõtja Õkopesa OÜ raad- damistööde käigus metsamater-jali väljavedu,” selgitas Ain Kös- ter Eleringist.

Valgamaal Otepääl registree- ritud Õkopesa OÜ juhatuse liige on Triin Peips. Mis marki traktor hooldustöid tegi? “Oi, ma seda ei oska teile vastata, see oli meil üks koostööpartner, kes seal se- da tööd tegi,” ütles Peips.

Vooluta 1709 klienti

Peipsi sõnul oli Kiili vallas eesmärgiks Eleringi kõrgepinge- liini trassi laiendamine. 110 kV liini puhul on see 25+25 meet- rit, 300 ja 220 kV puhul 40+40 meetrit.

Jälgiti kõrgepinge õhuliine, kuid Uuesalu külast lõuna pool on maa sees ka kaks 20 kV maakaabelliini. Kas töövõtja tõesti ei teadnud seda? “Mitte seda, et ei teadnud, aga pigem on küsimus selles, et kas nad olid nõuetekohase kõrguse peal,” vastas Peips.

“Maapind oli pehme ja trak- tor jäi täpselt liinide kohale kin- ni ning kaevas ennast pehme maa sisse. Lõpuks nii sügavale, et lõhkus mõlemad maakaablid,” täpsustas Peeter Liik Elektrile- vist.

“Esimene katkestus toimus kell 16.20, kui välja lülitus esi- mene keskpingeliin. Automaati- ka juhtis edukalt kohalikus võr- gus toite ümber kuue sekundi- ga,” täpsustas Liik.

“Teine katkestus algas kell 17.43, kuna välja lülitus ka tei- ne kaabelliin, mille abil olime se- ni suutnud võrgu toite ümber juhtida. Selle tulemusena jäi vooluta 1709 klienti,” lisas Liik.

Kuusalu vallavanemat ootab umbusaldusavaldus

■ Tänavu 17. jaanuaril vali- misliitude Ühine Kodu, Üks Kuusalu Vald ja Arenev Kuusalu Vald sõlmitud ava- tud juhtimise kokkulepe kä- riseb.

Andres Tohver
andres@harjuelu.ee

2. mai vallavolikogu istungil andsid seitse vallavolikogu liiget sisse umbusalduse vallavanem Urmas Kirtsile vastu. Umbusalda- jateks on Marti Hääl, Ingeldrin Aug, Kristo Palu, Mait Kröönst- röm ja Andres Heinver valimis- liidust Üks Kuusalu Vald ning Madis Jõgi ja Avo Vest valimis- liidust Arenev Kuusalu Vald.

Õnnetuse põhjustanud metsaveotraktor sündmuskohal. Elektrilevi

Teave

25.–26. aprilli õnnetuse kronoloogia

- Metsaveotraktor vajub pehmesse maapinda, kus on kaks maakaabelliini.
- Kell 16.20 lülitus välja esimene keskpingeliin.
- Kell 17.43 lülitus välja teine keskpingeliin.
- Kahe keskpingeliini väljalülitumise tõttu oli elektrita kokku 1709 tarbijat.
- Kell 22.21 said voolu tagasi 632 klienti.
- Kell 6.25 said voolu tagasi ülejäänud 1077 klienti.

Õhtul kell 22.21 said 632 klienti voolu tagasi tänu võrgu ümberlülitamisele. Ülejäänud 1077 klienti pidid ootama, kuni vähemalt üks kahest lõhutud kaablist korda saab.

Kõik kliendid said elektri ta- gasi neljapäeva varahommikul kell 6.25, kui traktor oli õnnetus- paigalt lõpuks välja tõmmatud ja kaabel remonditud. Traktorist õnnetuses kannatada ei saanud.

Nii mõnigi Kiili valla elanik oli tõsiselt nõrдинud. “12 tundi oli elekter ära! Saaks aru, kui oleks tormi kätte jäänud, aga nii- sama mingi jobust metsamees ei oska tehnikat juhtida... PS. Pidin terve Bayerni ja Reali mängu lä- bi nutiseadme vaatama,” põru- tas Facebookis Janek Neltsas.

Märgistatud maa sees

“Nii suure ulatusega katkes- tust viimase kümne aasta jook- sul ei mäleta,” teatas Kiili valla- vanem Aimur Liiva Harju Eule.

“Kogukahju on veel selgita- misel. Üldjuhul maksab sellistel puhkudel kahjud kinni otsene kahju tekitaja,” selgitas Elektri- levi esindaja Peeter Liik.

“Keegi peab vaatama ja mõõtma, kui sügaval see maakaabel tegelikult on. Muidu-

gi võiks Elektrilevil olla väljas tä- hised, et on maakaabel,” arvas Triin Peips Õkopesast.

Liik kummutas väite, et maakaablid ei olnud õnnetusko- has piisavalt sügaval: “Sügavus oli ligikaudu üks meetri. See on tavapärase maakaabli liini süga- vus.” Samas tunnistas ta, et õn- netuspiirkonnas maapealne mär- gistus puudus: “Maakaabel on märgistatud lindiga, mis asub maa sees.”

Liigi väitel kasutatakse maakaabli liinide märgistami- seks maapinnale ulatuvaid tul- pasid üksnes seal, kus on oht, et keegi võib maad kaevama haka- ta.

Õnnetuskohas tulbad puudu- sid, sest peeti äärmiselt ebatõe- näoliseks, et keegi kõrgepinge õhuliini all maad kaevab.

“Et traktor jäi kinni täpselt Elektrilevi liinide kohale ja jõu- dis ennast kaevata ühe meetri sügavusele ning seeläbi liinid lõhkuda, on väga halbade juhus- te õnnetu kokkulangemine,” ar- vas Liik.

Sel aastal on Eestis toimu- nud juba 48 elektriliinide vigas- tamist seoses puude langetami- sega ja 42 vigastust seoses kae- vetöödega. ■

Urmas Kirts.

Harju arv

5895

- Harju maakonnas on 5895 kaitstavat loo- dusobjekti.

Lühidalt

Niitväljal hukkus liiklus-õnnetuses keskealine mees

Lääne-Harju vallas Niitväljal juh- tus kolmapäeva õhtul ränk liiklus- õnnetus, milles hukkus keskealine mees. Avarii leidis aset kella 20.45 paiku Niitvälja golfikesku- se lähistel, kus sõiduauto Ford Mondeo paiskus vasakule teelt välja. Liiklusõnnetuses hukkus au- tot juhtinud 53-aastane mees. (HE)

Colonna ostis Ida-Harju politseijaoskonna hoone

Ärikinnisvarale spetsialiseerunud investeerimisfirma Colonna ostis Tallinnas Lasnamäel asuva büroo- hoone, mille ruumides tegutseb Põhja prefektuuri Ida-Harju polit- seijaoskond.

Vikerlase 14 hoonel on 2003. aastal sõlmitud politsei- ja piiri- valveametiga leping üürimiseks. Hoone kuulus kuni 2010. aastani Riigi Kinnisvara AS-ile. (HE)

Hetk mängust. HC Kehra

Kehra mängib käsipalli kulla peale

Eesti meistrivõistlustel käsipallis algab finaalseeria, mille avamäng toimub järgmisel teisipäeval, 8. mail, Mesikäpa hallis, kus Põlva Serviti võorustab HC Kehra/Ho- rizon Pulp&Paperit. Mullu alistas Serviti finaalis Kehra mängudega 3:1. Viimane kehralaste tiitlivõit pärineb hooajast 2013/14, mil põlvalastest oldi üle mängudega 3:1. (HE)

Koduveini- ja siidri konkursile laekus Harjumaalt 22 jooki

Tänavu asub parima koduveini ja -siidri tiitli nimel võistlustulle 63 hobipruulijat, kes saatsid konkur- sile kokku 141 võistlustööd. Neist 22 jooki jõudis konkursile Harju- maalt, 41 Tallinnast. Konkursi- tööd läbivad neli eelvooru ning võitjad kuulutatakse välja 6.–7. juulini toimuval Eesti väikepruuli- jate festivalil. Ühtekokku laekus tänavusele konkursile jooke 12 maakonnast. (HE)

Keskerakond tuuritab Harjumaal

Riigikogu Keskerakonna frakt- siooni liikmed külastasid nelja- päeval ja reedel Harjumaad, kus toimusid rahvakohtumised ning tutvuti Harjumaal asuvate ettevõ- tetega. Rahvaga kohtuti neljapäe- val Maardus ning Kehras, täna külastatakse Põhja-Eesti ühist- ranspordikeskust ning ettevõtteid A-Vorst OÜ, AS E-Betonelement ning EVR Cargo. (HE)

Liikumispüramiid ehk kuidas kulged sina?

Tervise Arengu Instituudi (TAI) hiljaaegu valminud liikumispüramiid on graafiline mudel, mis näitab, kui palju ja kuidas tuleks nädalas olla kehaliselt aktiivne, et see oleks tervisele kasulik. Liikumispüramiidil on füüsilised tegevused jaotatud neljaks korruseks. Kõige alumise korruse moodustab liikuv eluviis, millest peaks koosnema suurem osa meie igapäeva tegevustest, sellele järgnevad aeroobsed tegevused, jõu-, venituse- ja tasakaalu harjutused ning püramiidist kõige väiksema osa moodustavad istuvad tegevused.

Just püramiidi tipus on tegevuste ja soovitusliku vahel kõige suuremad käärid – eestimaalased istuvad aina enam – 41 protsenti inimestest veedab enamuse tööstajast istudes. Probleem on ka liikuva eluviisiga, mis peaks olema meie igapäeva elu lahutamatuks osaks.

“Kasajal elu ei paku niipalju füüsilist pingutust, et inimese luu- ja lihaskond, samuti hingamiselundkond saaks piisavalt koormust. Näiteks jääb füüsiliselt pingutust nõudvat tööd järjest vähemaks, 2016. aastal tegi füüsiliselt rasket tööd 15% meestest ja 4% naistest,” ütles TAI teadur Leila Oja. “Seetõttu tuleb ise teadlikult otsida võimalusi, kuidas iga päev vähemalt 30 minutit liikuda. Näiteks tuleks teha osa igapäevatoimetusi jalgsi või võtta spetsiaalselt ette aktiivse kõnniga pooletunnine jalutuskäik.”

Lisaks igapäevasele liikumi-

sele tuleks nädalas vähemalt 150 minutit liikuda intensiivsemalt, nii et pulsisagedus tõuseb ja inimene hakkab hingeldama ja higistama. Need tegevused võiksid olla jagatud 2–3 korra peale nädalas. Selleks sobib näiteks jooksmine ja jalgrattasõit looduses või trenaažööril, ujumine, vesivõimlemine, rulluisutamine, suusatamine ja teised spordialad, aga ka tantsimine ja sportmängud. Lisaks tuleks 2–3 korda nädalas teha jõu-, venituse- ja tasakaaluharjutusi. Istumine on püramiidi tipus ehk sellele peaks kuluma kõige vähem aega, kuid ka siin on püramiidis esitatud soovitusel, kuidas istuvale tegevusele tasakaalulise liigutada.

Liikumise positiivne mõju tervisele on oluliselt laiem, kui esmapilgul välja paistab, rõhutas Oja. “Regulaarne liikumine intensiivistab ainevahetust, vähendab riski luudehõrenemisele, parandab meeleolu ja enesetunnet. Kehalist aktiivsust seostatakse ka depressioonisümptomite vähenemisega. Samuti on leitud, et peale kehalist tegevust paraneb ka mälu ning õppimisvõime.”

Samas on Oja sõnul liikumise ja treeningvõimalusi juurde tulnud ja uuringutulemused näitavad meie inimeste liikumisharjumustes positiivseid trende. Kolmandik täiskasvanutest harjutavad vähemalt paar korda nädalas ja seda on rohkem kui kaks aastat varem. Samuti on vähenemas täiesti passiivsete täiskasvanute hulk. ■ (Tervise Arengu Instituut)

Kosel sõidavad võidu murutraktorid

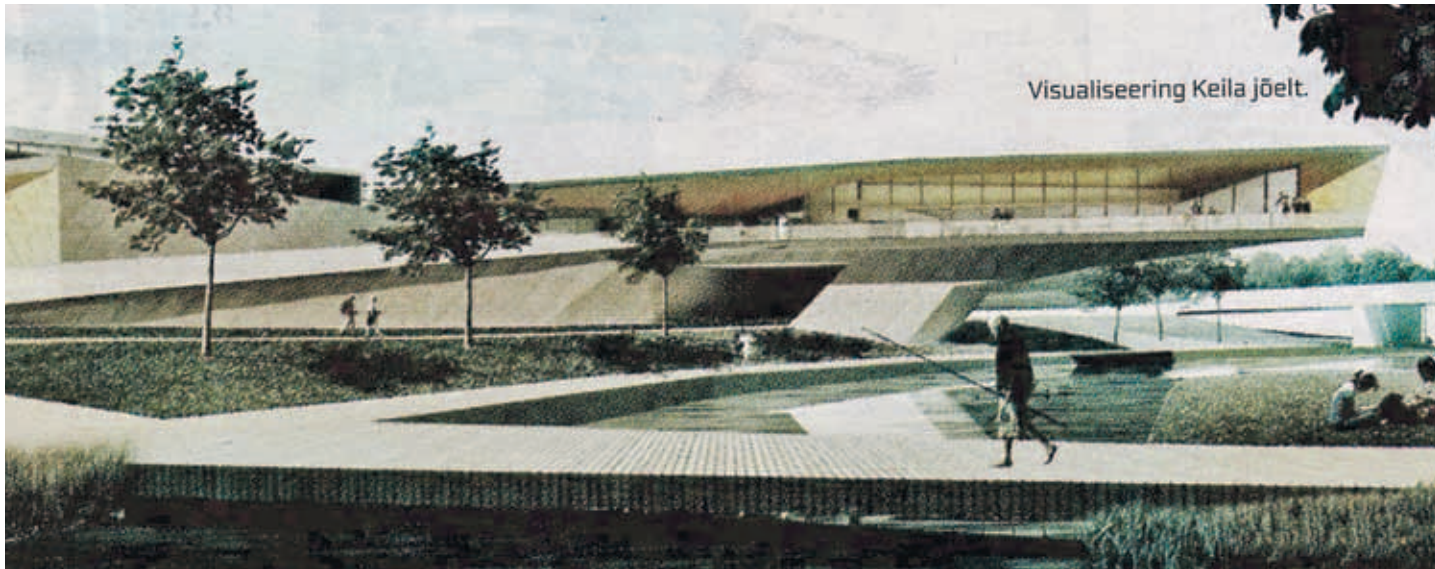
12. mail algusega kell 12 toimub Kose vallas Eesti meistrivõistluste avatapp murutraktorite kestvuskrossis. Lisaks antakse kell 10 start laste ja noorte ATV hobikrossile.

Üritust korraldab MTÜ Murutraktorite Liiga.

Tegemist on Murutraktorite Liiga hooaja avamisega ehk avatappiga, kus võtavad mõõtu Eesti ja Soome kiireimad murutraktorid. Stardijoonel on 20 erinevat murutraktori tiimi. Masinate keskmine kiirus on 50–70

km/h. Võisteldakse vaba- ja standardklassis. Võistlustules konkureerivad nii mehed kui naised võrdsetel alustel. Võistlus kestab kolm tundi. Lisaks saavad ennast proovile panna ka lapsed ja noored ATV hobikrossi võistluses.

Võistlus on saanud traditsiooniks, et tuua juba maast ja madalast motosporti juurde ka neid lapsi ning noori, kes ei tegele motosportiga professionaalsel tasemel, vaid pigem hobikorras. ■ (HE)

Uusarendus rajatakse jalakäijate sillast Maxima poole. Keila ajalooline vesiveski jääb fotol selja taha ning jõgi paremale. Metusala Arhitektid

UUE KESKUSSE TEHAKSE KINO JA KONTSERDISAAL

Keilas ehitatakse hoone osaliselt jõe kohale

EHITUS

Allar Viivik

allar@harjuelu.ee

□ Keila linna sissesõidule, Maxima ja jõe vahele kavatakse ehitada esindusliku lahendusega ärihoone. Osa kaubandus- ning meelelahutuskeskusest asub plaanide järgi koguni jõe kohal.

Keila linnavolikogu algatas mulu kevadel Vesiveski I kinnistu ning lähiala detailplaneeringu. Planeeritava ala suurus on 1,3 hektarit ja ala asub Tallinna–Paldiski ja Tallinna maantee ning Keila jõe vahelisel maa-alal. See on tähtis ja nähtav koht linna sissesõidul. Vesiveski I kinnistu on siiani hoonestamata ning seal ei kasva väärtuslikke puid.

Mida täpselt alale plaanitakse ning millal võivad ehitustööd alata, sellest räägiti 30. aprillil linnavalitsuse saalis toimunud arutelul.

Rimi ja kino

Arendaja on Kinnisvaravaliduse AS, mis on Rimi kinnisvaraga tegelev sõsarettevõtte. Rimi Eesti Food AS kinnisvarajuhil Urmas Sildniku sõnul on plaanis rajada kahekorraline hoone.

Teave

Tühjast vabrikust saab elumaja

- Üle 20 aasta tühjalt seisnud ning kohati avariiohtlikuks lagunenud Jaama tänava endine vabrikuhoone sai mullu uue omanikud. Täna on nn Tähed vabriku hoone prahist puhastatud, paekiviseinad parandatud ja allesjäänud katused lapitud.
- Linnavalitsusele on esitatud 19. sajandi lõpus valminud hoone uuendusprojekt. Selle autorid on Stina Metsis ning Ramul Saarniit. Kogu maja ehitatakse kolmekorruseliseks. Korteritena võetakse kasutusele ka korruse katuse all.
- Äripinnad jäävad Jaama tänava äärde ning ka Jaama tänava ja Paldiski maantee nurgale. Jaama tänava ENSV ajal rajatud telliskivist juurdeehitus kaetakse samasuguse valtsplekiga nagu kogu hoone katus.

Alumisel korrusel avatakse Rimi Supermarket. Lisaks on hoones planeeritud kahe saaliga kino (üks saal mahutaks umbes pool-sada vaatajat) ning kontserdisaal. Selles on plaanide järgi umbes sadakond istekohta. Samuti asuks hoones auditoorium.

“Hoone maht järgib ja rõhutab Keila jõe poolses küljes jõe loodusliku sängi kumerust, luues seeläbi jõe ja hoone vahele avalikkusele avatud kallasraja ja edasi astmeliselt hoone mahuks,” seisab Metusala Arhitektide koostatud ideekavandi seletuskirjas.

Edasi ütleb seletuskiri: “Hoone aksenid on kavandatud ruumiline viide ajaloolisele vesikohale, mida markerib kohviku funktsiooniga konsoolne maht jõe kohal.” Asub ju kavandatud hoonest üle jalakäijate tee vana vesiveski, mis on täna küll kortermajaks ümber ehitatud. Parkimiskohti on külastele plaanitud kuni poolsada.

Hoone olgu esinduslik

Miks rajatakse nii esinduslik hoone just jõe kaldale, kus krunt on üsna kitsas ja ehitustingimused ei pruugi olla väga head?

Sildniku sõnul on Rimide ja muude kaubanduskeskuste nn plekkünnide aeg ümber. “Arhitekt Egon Metusala vaatab 10–20 aastat ette ning on vastustustundlik. Mulle meeldib väga Tallinnas Tööstuse tänaval asuv Rimi, mis on nauditav hoone,” ütles mees. Seletuskirjas on lisaks öeldud, et “linna värvavas asuv hoone peab olema esinduslik, uuenduslik ja inimsõbralik”.

Urmas Sildnik ütles, et koos ärihoone rajamisega lammutatakse praegune kitsas jalakäijate sild üle jõe. Selle asemele ehitatakse uus. Jõe kallastele rajatakse promenaad ning lisaks on plaanis ehitada veel üks sild. See asub Kalda tänava uusarenduse naabruses ning ühendab Ülejõe tee elamukvartali endise riidevabriku asemele rajatud uusarendusega.

Linnaaednik Inge Angerjas rääkis, et riik on jõe kallaste korraldamiseks juba raha eraldanud.

Kui palju võib plaanitud ärikeskus maksta, ei soovinud Urmas Sildnik praegu spekulierida. Ehituseni võidakse tema sõnul jõuda kõige varem aastatel 2020–2021. Projekti praegu veel pole ning selle koostamine võtab aega umbes aasta. Keskkonnametilt on vaja ka otsust, et vähendada Keila jõe kalda ehituskeelu võõndit. ■

Rae vallas testiti ülikiiret internetti

□ Läänud nädalal testiti Rae vallas ülikiiret internetti. Uue põlvkonna juhtmeta püsiühendusel saavutati eesmärgiks seatud kiirus, üks gigabitt sekundis. Testimisel osales ka Rae vallavanem Mart Võrklaev.

Ülo Russak

ylo@harjuelu.ee

Mida annab ülikiire internet tavakodanikust kasutajale või omavalitsusele?

Mart Võrklaev: Alustaksin natukene kaugemalt. Paljudesse piirkondadesse ümber Tallinna on tekkinud uusasumid. Paraku pole paljudes nendes piirkondades interneti püsiühendust välja

arendatud ja 4G teenus on nii kättesaadavuse kui kiiruse osas piirkonniti väga erineva kvaliteediga. Sellepärast loodi omavalitsused läinud aastal DigiMaa projekti, mis pidi viima kiire ühenduse kaabliga kõikidesse piirkondadesse, kõikide soovijateni. Seda projekti pidid ühiselt rahastama nii valitsus, omavalitsused kui ka lõpptarbijad. Et inimestel huvi oli, seda näitas liituda soovijate suur arv. Paraku muutis valitsus kursi ja hästi käivitunud projekt jäi soiku. Nüüd on riigi poolt ettevalmistamisel riigihange partneri leidmiseks, kes üle riigi nn viimase miili küsimuse lahendaks. Loodame, et projekt käivitub edukalt ja lähiaastatel saavad kõik soovijad endale kiire ühenduse.

Nüüd katsetasite uut ülikiiret internetti Rae valla territooriumil. Kas saite midagi senisest oluliselt kiiremini üles või alla laadida?

Ma väga ei rõhutaks seda ülikiiret üles- või allalaadimist. Tõsi – saime katsetuste käigus võrgu ideaalkiiruse kätte. Rõhutaksin rohkem seda, et Levikomi poolt välja ehitatud tugijaamad võimaldavad valla piires nüüd traadita kiire interneti leviku iga soovijani. Kui kiiret internetti keegi soovib, jäägu igaühe enda otsustada – Levikomil on erinevad pakettid, erineva hinnaga. Kindlasti pole igas kodumajapidamises vaja seda 1 Gbit/sekundis kiirust, vähemalt praegu, aga võimalus on loodud. Tulevikus.

“Levikom Eesti OÜ asub nüüdsest uurima klientide huvi ja valmisolekut kuni 1 Gbit/s kiirusega teenuste järele ning otsustab selle alusel, millal ja kus on mõistlik VirtuaalFiber-Giga lahendusel baseeruvad teenused turule tuua,” sõnas Levikom Eesti OÜ juhatuse liige Peep Põld-samm.

“Kindlasti rajame uue tehnoloogiaga võrgud paljudes asumites juba sellel aastal. Levikomi pakutav lahendus sobib hästi just äärelinnade eramurajoonides ning maa-asulates ning küladades uue põlvkonna ülikiire püsiühenduse loomiseks.”

Keskmiselt on tarbija kaugus tugijaamast 7–8 kilomeetrit, on aga üksikuid kliente, kelle kaugus on kuni 20 kilomeetrit. ■

Kaks aastat tagasi korrastasid vabatahtlikud ajaloolise Harku mõisa parki. Tööd toimuvad seal ka tänavusel talgupäeval.

Allar Viivik

“KÜLAMAJA SAAB TALGUTEGA VÄRVIDA KIHELKONNA TOONIDESSE”

Seltsimees laps Roobukal ja kirsipark Ääsmäel

TEEME ÄRA!

Allar Viivik

allar@harjuelu.ee

11. üle-eestiliste talgute “Teeme ära!” põhipäev on homme, 5. mail. Üle Harjumaa on tööpaiku peaaegu 300 ning talgutel saab kinkida äsja 100. aastapäeva tähistanud vabariigile kodukihelkonna värvid.

Kümme aastat tagasi sai hoo sisse talgupäev “Teeme ära!”. Tänavuste talgutele kirja paneb algas 13. märtsil.

Harjumaal töid koordineeriv Anneli Kana ütleb, et nädala alguse seisuga oli maakonnas (v.a. Tallinn) kirjas 286 talgukohta. “Mullu sai lõpuks kirja 316 talgukohta. Kõik tööd ei toimu 5. mail, vaid neid korraldatakse nädal varem, päev varem või isegi paar nädalat hiljem,” räägib maakonna talgujuht.

Neljapäeva lõunaks oli maakonnas kirjas 297 talgupaika.

Lääne-Harju vallas on talgupäev 19. mail. Lisaks valla elanikele osalevad sellel ka 250 Kalevi jalaväepataljoni ajateenijat, kes jagunevad valla nelja piirkonna vahel. Hiiuru mõisa ja selle ümbrust korrastati muinsustalgutega juba 28. aprillil.

Kogu Eestis oli nädala alguseks kirja pandud 2001 talgupaika, mullu oli neid üle 2100. Töökohti saab panna kirja veel reede, 4. mai õhtuni.

2. mail kogunesid aga piirkondade ning üle-eestilised juhid eeltalgutele. “See oli pärast märtsikuud teine suurem kokkusaamine. Kell 12.30–14 tehti tööd Lasnamäel, Võru tänav 11. Plaan on rajada sinna Laagna kogukonna aed,” ütles Kana.

Koolide huvi kasvab

Tänavune tööpäev on pühendatud Eesti kihelkondadele ning nende värvidele. Viimased kingitakse vabariigile tema 100. sünnipäeval. Kokku on riigis kihelkondi 107 ning igale nendest on lubanud Bauhof panna välja just selle piirkonna värvid.

“Paikondlik tegutsemine on väga populaarne. Kes maalib külamaja enda kihelkonna värvidele, kes kuuri või külamaja ukseid. Värvida saab kuulutuste tahvleid või postkastide alused,” loetles Anneli Kana.

Postkastide kampaania käis läbi Omniva ning läks sellise eduga, et juba nädal tagasi teatati: 300 postkasti üle Eesti on värvija leidnud.

Üle on Selveri kinkekaarte, millega saab valmistada piirkonna või ka naaberküla või kihelkonna roogasid.

Talgutest osavõtjaid on õn-

neks jätkuvalt palju. Rõõmsa uudisena toob Kana välja koolide kasvava huvi. “Koolid on väga tublid ning jõulised tegijad. Kohes meenuvad Paldiski, Keila, Harmi ja Maardu jne, kus toimetatakse kas terve kooli kaupa või klassidega,” ütleb talgute juht.

Seltsimees laps retkel

Jätkuvalt korraldavad talgud ettevõtted ja firmad. Kana kiidab näiteks Saku Lätet, kes korrastab 4. mail enda territooriumit. Loomulikult osalevad talgutel kogudused, kes korrastavad pühakodasid, nende ümbrust ja kalmistuid.

Põhiosa talgute nimekirjast võtavad Kana sõnul ikkagi toimetamised külade, kogukondade või linnaosade kaupa. Nii koristatakse Keila linnas 5. mail Jõeparki ning kirikuaeda, Viimisi vallas Keri ja Prangli saart. Talgukoordinaatori kodupaigas ehk Saku vallas Metsanurmes uuendatakse 5. mail mänguplatssi ja liivakasti, samuti lapitakse roigasaeda.

Roobukal toimuvad samal päeval “Seltsimees lapse talgud”. Seal puhastatakse prahist kohalik metsaalune.

Eriliselt huvitavate talgutena töö Kana esile Kuusalu vallas Vanakülas ning Saue vallas Ääsmäel ette võetavad tööd. Vanakülas remonditakse 12. mail Kärge purre üle Valgejõe. Mai lõp-

Kaitseliidu poolt korraldades peetakse üle pika aja tänavune vabariigi juubeliaasta vabariiklik võidupüha paraad ja maakaitsepäev Tallinnas lauluväljakul. Tallinnas toimus viimati üritus 2008. aastal ning tol korral leidis aset Piritas teel. Paraadil on Kaitseliit esindatud üle 1600 inimesega.

Maakaitsepäeva näitusel lauluväljakul tutvustatakse elanikkonnale kaitsejõudude varustust, tehnikat ja valmisolekut ri-

Uudis

Kodukant Harjumaa juubeldas Voosel

- MTÜ Kodukant Harjumaa on asutatud 27. märtsil 1998.
- Tegevuse eesmärk on maakonna maaelu ja külade säilimisele, taas-elustamisele ja arendamisele kaasaaitamine, külaelu kui elustiili toetamine, propageerimine ning erinevate külaliskumite ühendamine.
- 1. mail tähistati aastapäeva Anija vallas Voosel. Kell 11–13 toimus retk Voose külavanema juhtimisel. Järgnesid külakärajad kohalikus päikesemajas ning päeva lõpetas Kodukant Harjumaa üldkoosolek.
- Vaata lisa: kodukant-harjumaa.eu.

pu on planeeritud kirsipargi istutamine Ääsmäel. Puudepark pannakse kasvama laupäeval, 26. mail kella 10–16-ni. Istutamine oodatakse vähemalt sadat talgulist. Vaata ka www.teeme-ara.ee. ■

Turvaline Lääne-Harju

Viimastel aastatel on meedias korduvalt leidnud kajastamist kogukondliku turvalisuse teema ning politsei, omavalitsusasutuste, erinevate organisatsioonide ning iga kogukonnaliikme rollist kogukondliku turvalisuse tagamisel. Vähem on aga räägitud kogukonnaprokuröride panusest ja mõjust turvalisuse järk-järgulisele tõhustamisele kogukonnas.

Eve Soostar

Põhja Ringkonnaprokuratuuri prokurör

Kogukonnaprokurör tegeleb peamiselt konkreetsetes piirkonnas toimepandud kuritegude menetlemisega, kuid mitte ainult. Kogukonnaprokurör tunneb oma piirkonnas peamisi kuritegevusega seotud riskivaldkondi, otsib koostöös politsei ja omavalitsusasutustega lahendusi probleemidele, mis kahandavad kogukonnaliikmete turvatunnet.

Eelnimetatud eesmärgi nimel pannakse kogukonnaprokuröride ja piirkondliku politsei koostöös paika kogukondlikud prioriteedid, mis lähtuvad kogukonna eripäradest ja kogukonna turvalisust häirivatest probleemidest, mis mõjutavad elu konkreetsetes asukohas.

Vaatamata sellele, et Eesti ei ole suur, joonistub meie töös selgelt välja, et probleemid turvalisusega meie väikeses riigis on piirkonniti väga erinevad. Isegi Harjumaa on piirkonniti erinev. Kui näiteks kesklinnas on levinumaks kuriteoliigiks taskuvargused, siis Lasnamäel on teemaks hoopis relvadega seotud kuriteod. Sel põhjusel oleme ka meie enda töös ära kaardistanud piirkonnad ehk kogukonnad.

Üheks selliseks piirkonnaks on Lääne-Harju kogukond, kuhu kuuluvad järgmised Tallinna linnaosad ja vallad: Kristiine, Nõmme, Haabersti ja Mustamäe linnaosa ning Saue, Harku, Saku, Kiili ja Lääne-Harju vald. Põhja ringkonnaprokuratuuris töötavad Lääne-Harju kogukonna turvalisuse tagamise nimel kolm prokuröri, kelle hulgas olen ka mina. Meie üheks eesmärgiks on Lääne-Harju kogukonna elanikkonna teavitamine piirkonna turvalisust puudutavatel teemadel.

Rünnakud õhkrelvaga

Lähtudes meie piirkonna spetsiifikast, panime koostöös politseiga paika 2018. aasta kogukondlikud prioriteedid, mis on tänavu prokuratuuri ja politsei teravdatud tähelepanu all ning millega tegelemisele rakendatakse rohkem ressursse.

Üheks kokkulepitud prioriteediks on juhurünnete ning relvadega seotud kuritegude vähendamine. Viimasel ajal on oluliselt kasvanud selliste rünnete arv, kus kannatanu hirmutamiseks kasutatakse relva. Enamasti pole tegu tulirelvaga vaid pneumo- ehk õhkrelvaga, kuid need on välimuse poolest väga sarnased tulirelvadele. Paraku on kuni 4,5-millimeetrise kaliibriga pneumorelvad tsiviilikäibes lubatud ja seega pole piiranguid nende soetamiseks. Siiski peaks inimesed endale teadvustama, et ka pneumorelvaga kellegi ähvardamine või kellegi sihtimine isegi juhul, kui seda tehakse n-ö naljaviluks, võib olla karistatav.

Kui kannatanu võtab sellist tegevust reaalse ohuna enda elule ja tervisele, siis aset leidnud juhtumid võivad esineda kuriteotunnused.

Varavastased kuriteod on alati olnud kogukondlikku turvalisust vähendavaks kuriteoks. Kuigi nende arv on võrreldes varasemaga mõnevõrra vähenenud, on üheks Lääne-Harju piirkonnas kokku lepitud prioriteediks siiski püsivalt vargusi toimepaneivate isikute tegevuse pärssimine ja varastatud esemete turustamiskanalite kahandamine. Praktika on näidanud, et kui politsei ja prokuratuuri koostöös on õnnestunud tuvastada ja kinni pidada korduvalt vargusi toimepannud isikud ning nad kohtu loal vahi alla võtta, siis väheneb koheselt ka varguste toimepanemise arv.

Näiteks õnnestus meil kinni pidada kaks meest, kes panid süstemaatiliselt toime vargusi autodest eri piirkondades, eriti Mustamäel, Nõmmel ja Viimsis. Mehed võeti vahi alla ja kohutueelse menetluse lõpus esitati neile süüdistus rohkem kui kümnes varguses. Eelmise aasta juunis mõistis kohus mõlemad süüdi. Üht meestest karistati 4 aasta ja 6 kuu pikkuse vangistusega, teist 4 aasta pikkuse vangistusega. Peab mainima, et pärast meeste kinnipidamist vähenes autodest varguste toimepanemine Mustamäel, Öismäel ja teistes Lääne-Harju piirkondades märkatavalt.

Hoia ka ise oma vara

Samas pole vähemoluliseks eesmärgiks varastatud esemeid kokkuostvate isikute tuvastamine, kuivõrd üldjuhul on korduvvarastel kindlad varastatud esemete turustuskanalid ning nende sulgemine riikliku sunni abil seab vargad olukorda, et neil on keeruline varastatud kaup müüa.

Kogukonnaliikmed saavad olulisel määral kaasa aidata korduvvaraste tegevuse pärssimisele, pöörates suuremat rõhku enda vara kaitsmisele.

Kindlasti on ühekordne investering kvaliteetse ja turvalise luku soetamiseks tasub ennast ära oma vara säilimise paremaks tagamiseks. Samuti ei tohi unustada, et on korrusmajade trepikodadesse jäetud jalgrattad, lapsevankrid ja muud esemed kerge saak varastele, keda paraku ka turvakaamerad sageli ei heiduta. Hooletus ümberkäimiseks oma varaga võib kindlasti pida-da enda vara jätmist sõidukisse sealt lahkudes. Hoides hoolikamalt oma vara, saavad kõik kogukonnaliikmed panustada kogukondliku turvalisuse tagamisse. Vanasõna – parem karta kui kahetseda – peab siinkohal kindlasti paika.

Eestis on märkimisväärselt arenenud e-kaubandus. Internetiportaali vahendusel ostetakse, müüakse ja vahetatakse väga erinevaid kaupu. Sageli ei tunne aga inimesed mingit huvi selle vastu, kust pärineb kaup, mida müüakse või vahetatakse, seda isegi siis, kui hinnalist eset müüakse märkimisväärselt odavam hinnaga. Sellisel omandatud kaup osutub paraku aga sageli eelnevalt ebaseaduslikult soetatuks ja nii soodustatakse kurjategijatel oma ebaseadusliku tegevuse tulemusena tulu saada. Pealegi ei tohi unustada, et kehtiva seaduse silmis peab vastutusele võtma nii müüja kui ka ostja. ■

Maakaitsepäeva peetakse tänavu Tallinnas

Harjumaa 23. maakaitsepäev toimub 23. juunil koos üleriigilise võidupüha paraadiga Tallinnas lauluväljakul.

Allar Viivik

allar@harjuelu.ee

Harjumaa Omavalitsuste Liidu siseturvalisuse nõunik Maie Liblik ütles, et nii maakaitsepäev kui ka maakonna 23. maakaitsepäev leiavad ühiselt aset lauluväljakul. See kulmineerub tradit-

siooniliselt president Kersti Kaljulaidi poolt süüdatud võidutule jagamise tseremooniaga 23. juunil Tallinnas Jüriöö pargis.

“Võidutuled jagatakse Harjumaa Omavalitsuste Liidu esimehe ja Tallinna linna esindaja poolt kõigile 16 Harjumaa omavalitsusele ning kaheksale Tallinna linnaosale,” kinnitas Liblik. Pidulikult tulejagamise tseremoonial rivistub üles vahipataljoni auvahtkond ning mängib orkester.

Kuulutused

KOOLITUS

- 20. mail ravimtaimede õppepäev Arukülas + matk Paraspõllu looduskaitsealal. Algas kell 11.00, kestvus 3–4 h. Hind 5 €. Info www.loodusmaa.ee, info.loodusmaa@gmail.com

MÜÜK

- Müüa puitbrikett, kandi-line 165 € / 960 kg, turbabrikett 155 € / 960 kg, pellet Premium 6 ja 8 mm, märg lepp 45 € / m³. Laost saab osta paki kaupa: puitbrikett 1,9 € / 10 kg, turbabrikett 1,6 € / 10 kg ja pellet 3 € / 15 kg. Tel 5692 4924, 637 9411, www.leilibrikett.ee

OST

- Ostan kasutusesta jäänud sõiduauto või kaubiku, võib olla remonti vajav, pakkuda võib ka vene autot. Tel 512 7543, bar500@hotmail.ee

- Ostan sõidukorras auto. Tel 5819 0200

- OÜ Estest PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee

TEENUS

- Kaardid ennustavad. Tel 900 1727, 24 h. Vt ka ennustus.ee

- Korstnapitside ja moodul-korstnate ehitustööd. Tel 5557 9399

- Maagia KV võtab müüki kinnisvara. Tel 5855 0720, maagiakv.ee

- Ohtlike puude aastaring-sed raie-, hooldus- ja saetööd. Katuserennide puhastus. Tel 5551 2104, www.puuhooldaja.ee

- Ohtlike puude langetamine. Tel 5663 2968, 5340 2068

- Pliidid, soeseinad, plekkahjud. Ehitus ja remont, konsultatsioonid. Pensionäridele soodustus. Tel 5624 9455

- Teeme autodiagnostikat Teie aadressil. Tel 5556 2428

- Teostame erinevaid lammutustöid ning muid teenuseid. Hinnad soodsad, tööd kiired ning kvaliteetsed. Küsi meilt hinnapakumist. Tel 5629 5011, TTC Group OÜ

- Terrasside, sauna ja leiliruumide ning fassaaditööd. Uste, akende, liistude ja parketi paigaldus. Tel 5360 5083

- Tänavakivide paigaldus, piirdeade ehitus, haljastustööd. Tel 5671 1028

- Vanaraua ja kodumasinate tasuta äravedu. Plekk, torud, vannid, radiaatorid, pesumasinad, pliidid, autotöösad, tööriistad jne. Tel 5550 5017

Kohila Vineer OÜ on Latvijas Finieris tütarettevõtte. Latvijas Finieris on üks Euroopa juhtivatest vineeritootjatest. Kohila Vineer OÜ on kasepuidust spooni ja vineeri valmistav puidutöötlemise ettevõtte. Lõpp-tooteks on kõrgekvaliteediline, erinevate pinnakatetega vineer, mille peamised kasutusvaldkonnad on ehitus, transporditööstus, laevaehitus ja mööblitööstus.

Otsime oma meeskonda TÖSTUKIJUHTI.

Peamised tööülesanded

- toodangu ja materjalide peale- ja mahalaadimine töstukiga,
- kauba vastuvõtmine ja väljastamine,
- vajadusel saatedokumentide kontrollimine.

Sinult ootame

- töstukiga töötamise oskust,
- kohusetundlikkust, ausust, korrektsust.

Omalt poolt pakume

- bussitransporti marsruudil Käru-Lelle-Kehtna-Keava-Rapla-Hagudi-Kohila (ja vastupidises suunas),
- sooja, puhast ja valget töökeskkonda 2016. aastal valminud tootmishoones,
- võimalust kasutada massaaži, taastusravi või endale sobivat sportimisviisi ettevõtte kulul,
- võimalust kasutada ettevõtte poolt pakutavat kohapealset toitlustust (lõuna osaliselt kompenseeritud, öisel ajal supp tasuta),
- võimalust kasutada ettevõtte koostööpartnerite poolt pakutavaid soodustusi,
- võimalust puhata alati kaks nädalat suvel ning ühe nädala jõulude ajal (ülejäanud aja osas on võimalik ise valida),
- töögraafikut 3 tööl, 3 vaba (päevased ja öised vahetused, vahetuse pikkus 12 h). Tööpäeva algus vastavalt, kas 8.00 (päevane) või 20.00 (ööine).

KOHILA VINEER

Kandideerimiseks saada oma CV personal@kohilavineer.ee. Täiendav info tel. +37256 888517 Anu Õun

Kohila Vineer OÜ on Latvijas Finieris tütarettevõtte. Latvijas Finieris on üks Euroopa juhtivatest vineeritootjatest. Kohila Vineer OÜ on kasepuidust spooni ja vineeri valmistav puidutöötlemise ettevõtte. Lõpp-tooteks on kõrgekvaliteediline, erinevate pinnakatetega vineer, mille peamised kasutusvaldkonnad on ehitus, transporditööstus, laevaehitus ja mööblitööstus.

Otsime oma meeskonda CNC-OPERAATORIT,

kes töötab igapäevaselt CNC-pingil ning tagab kvaliteedinõuetele vastava toodangu.

Ootame Sind kandideerima kui omad tehnilist taipu, iseseisvust ja arutuoskust vähemalt kesktaaselmel.

Eelise teiste kandidaatide ees annab vastav kutseharidus ja/või töökogemus CNC-pingiga.

Omalt poolt pakume

- bussitransporti marsruudil Käru-Lelle-Kehtna-Keava-Rapla-Hagudi-Kohila (ja vastupidises suunas),
- sooja, puhast ja valget töökeskkonda 2016. aastal valminud tootmishoones,
- võimalust kasutada massaaži, taastusravi või endale sobivat sportimisviisi ettevõtte kulul,
- võimalust kasutada ettevõtte poolt pakutavat kohapealset toitlustust (lõuna osaliselt kompenseeritud, öisel ajal supp tasuta),
- võimalust kasutada ettevõtte koostööpartnerite poolt pakutavaid soodustusi,
- võimalust puhata alati kaks nädalat suvel ning ühe nädala jõulude ajal (ülejäanud aja osas on võimalik ise valida),
- töögraafikut 3 tööl, 3 vaba (päevased ja öised vahetused, vahetuse pikkus 12 h). Tööpäeva algus vastavalt, kas 8.00 (päevane) või 20.00 (ööine).

KOHILA VINEER

Kandideerimiseks saada oma CV personal@kohilavineer.ee. Täiendav info tel. +37256 888517 Anu Õun

Teatame sügava kurbusega, et on lahkunud meie armas ema, vanaema ja vanavanaema

SILVI JÜRGENS (s. Paisu)

(31.01.1929–27.04.2018).

Leinab poeg Toomas perega.

Ärasaatmine 5. mail kell 13

Tallinna (Pärnamäe) krematooriumi väikeses kabelis.

Tallinna krematoorium

Lahkunu transport krematooriumisse ööpäevaringselt kogu Eesti piires. Tuhastamis-matus soodsaima hinnaga. Kõik matuseteenused. Suurim urnivalik Eestis. Kaks kabelit ja kaks peieruumi. Telefon 623 8808 – 24h! www.krematoorium.ee

Paldiski linnaraamatukogu pakub tööd raamatukoguhoidjale

Töö kirjeldus:

- lugejate kvaliteetne teenindamine,
- teavikute seisundi jälgimine ja parandamine,
- töö kogudega (eestikeelsed ning venekeelsed kogud),
- töö võlglastega,
- ürituste ja näituste korraldamine.

Nõudmised kandidaadile:

- soovitatavalt erialane kutse- või kõrgharidus,
- soovitatavalt erialase praktilise töö kogemus,
- väga hea arvuti kasutamise oskus,
- vajalik eesti keele väga hea ja vene keele oskus suhtlustasandil,
- pingetaluvus, kohusetunne, korrektsus.

Lisainfo töö kohta:

- täistööaeg, palgatöötaja,
- palk kokkuleppel vastavalt kvalifikatsioonile,
- puhkus 35 kalendripäeva,
- tööle asumise aeg kohe.

Lisainfo tööpakkumise kohta:

Kandideerijal esitada hiljemalt 21. maiks 2018 Paldiski linnaraamatukogu e-aadressil raamatukogu@paldiski.ee märgusõnaga "raamatukoguhoidja" järgmised dokumendid

- avaldus kandideerimissooviga,
- CV.

KEILA KEVADLAAT

5.MAIL

10.00-16.00

Tule ostma:

istikud, lihatooted, mesi, käsitöö ja palju muud!

Tule sööma!

Esmakordselt Keilas toidutänav.

Suur valik toite erinevatelt müüjatelt

Kevadlaad toimub
Keila Turul
keilaturg@gmail.com

“KAS HÜMNI SÖNU MÄLETATE JA VORME TUNNETE?”

Ka ristmikul saavad noored ohutult seigelda ja õppida

LIKLUS

Allar Viivik
allar@harjuelu.ee

□ Kaitseliidu noorteorgani-
satsioonide ehk kodutütarde
ja noorte kotkaste tegevustes
on tänava olulisemaid üleri-
giline seiklusmäng “Rist-
mik”. Mäng toimus 26. ap-
rillil õhtul Eesti suurimates
linnades ja kogukonnakes-
kustes, Harjus seigeldi ja
õpiti Keilas.

Harjumaal kohtusid Kaitseliidu
noored Keila Keskväljakul. Kahe-
tunnisele mõõduvõtmisele sai
kutsuda kaasa oma sõpru. Koos
moodustati ühiselt võistkonnad,
kuid eelkõige tuli ohutult liigeld-
da.

“Seikluslikke ja arendavaid
tegevusi pakuvad noortele la-
hendamiseks Kaitseliidu noorte-
juhid. Seda ikka oma parima
teadmise kohaselt, et noored os-
kaksid midagi enam, teaksid mi-
dagi rohkemat – oleksid pärast
iseloomukamad ja tragimad. Ülesannete lahendamise ohina
kõrval on oluline teadvustada ise
ja jagada sõpradele linnas liikle-
mise kuldreegleid,” ütles mängu
tutvustades kodutütarde Harju
ringkonna noorteinstruktor Rei-
nika Tatter.

Kokku on tema sõnul maa-
konnas 23 kodutütarde või noor-
te kotkaste rühma. Keilas võist-
les neist kümme. “Kohal on kõi-
ge idapoolsemad ehk Loksa ja
Kolga rühmad. Samuti on esi-
dused Kiilist, Kallaverest, Sauelt,
Sakust, Paldiskist ja Keilast,” li-
sas Tatter.

Miks valiti Harjus võistlus-
paigaks Keila? “Hea koostöö lin-
navalitsuse ja -volikoguga. Ja
linnas on väga tubli kodutütarde
ja noorte kotkaste rühm, keda
juhivad Pille-Riin Moilanen.
Keskväljaku ristmik on meeldi-
valt ohutu,” kiitis Tatter.

Osavus ja kiire mõte

Kokku olid noortehamid ja
koostööpartnerid politseist val-
mistanud ette 14 punkti, kus eri-
nevatel aladel mõõtu võeti. Täi-
ta tuli nuputamise-, osavus-,
sport-, tähelepanu ja mälumän-
gu ülesandeid. “Ülesanded on on
võetud kodutütarde ja noorte
kotkaste liikmete järgu katse-
test,” seletas Tatter.

Nii pidid tüdrukud ja poisid
arvama, kuhu kinnitada vormi-
dele kõikvõimalikud elemendid
ja märgid. Selles punktis olid
noortega Margit Amer (Loksa
kodutütarde rühmavanem) ja
Tarmo Amer (Loksa noorte kot-
kaste rühmapealik). “Teil on aeg-
a viis minutit, et panna magne-
tiga paika hoolsustäpid, tunn-
used ning muud märgid,” ütles
rühmapealik.

Uutele noorte kotkaste liik-
metele seletasid nad, milline on
pidulik vorm ja mis selle juurde
täpselt käib. “Paremal varrukal
on embleem, millel kiri Harju.
Mütsi paremal pool on hõbedane
mütsimärk. Ametikoha tun-
nus käib tasku peale. Siin on näi-

Võimlemisrõngastesse tuli hüpata nii, et jalg neid ei puutuks ja kujund paika jääks.

4x Allar Viivik

“Millised märgid käivad noorte
kotkaste ning kodutütarde vormi
juurde?” Selgust aitasid liik-
metel tuua Margit ja Tarmo
Amer.

teks on rühmapealiku märk,”
rääkisid Margit ja Tarmo. Teise-
le poole taskut kinnitatakse aga
järgude märgid ning erialade
märgid. Lisaks käib tasku peale
ka hõbedane pael, mida Keilas
kaasas ei olnud.

Liigelge ohutult!

Politsemaja ees õpetasid vor-
mikandjad, kuidas jalgrattakiiv-
rit kanda ning rattaga ohutult lii-
gelda. “Väga tore oli see, et Lää-
ne-Harju jaoskond pani politsei-
nike lastest välja kaks võistkonda,”
rõõmustas Tatter.

Eesti hümn sõnade lausete
kaupa kokkupanekut juhendas
Katrin Lanina. Kuigi lauldes tuleb
ilmselt kõikidele tekst kohe
meelde, oli hümn luuletusena
meeldetuletamine kohati paras
pähele. Mõnikord läksid esime-
ne ning teine salm segamini.

See-eest oli veidi kergem sõ-
nade seletus – üks kodutütarde
või noorte kotkaste rühma liige
võttis pakist kaardi, millel kuju-

Noorsoopolitseinik Liina Soodla (paremal) õpetas lastele, kuidas jalgrattakiivrit kanda.

Osavusmängud ehk kes saab kõige täpsemalt kausist visatud palliga vabaviskkeid teha.

tatud mõni üldtuntud ese, loom
või nähtus. Tema kaaslastes pi-
did aga kirjelduse järgi õige sõ-
na ära tabama. “Hästi magus ja
seda pakutakse näiteks sünni-
päevadel,” hõikas tüdruk. “Tort!”
vastasid kaaslannad. “Sa vajad
seda näiteks põllul.” “Vikat.

Traktor. Kombain,” pakuti vas-
tuseks. “Ei ole. Sellel on vaid üks
ratas,” luges tüdruk. “Käru,”
hõiskasid sõbrad.

Ei puudunud ka mitmesugu-
sed osavusmängud. Nii tuli hüp-
penõõriga hüpata, kausist korv-
palliga vabaviskkeid teha, võimle-

misrõngastel hüpata ning nn
mätastel sood ületada. Kes olid
mängus “Ristmik” tublimad ja
osavamad? “Seiklus oli meil ilma
võitjateta. Võitsid kõik, kes käi-
tusid ristmikult ohutult ja said
uusi teadmisi. Edetabelit me ei
koostanud,” ütles Tatter. ■

Harju Elu

AASTAL...

1958

- “Sädeme” kolhoosi naisko-
misjon korraldas ühisma-
jandi naistele kursused.
Õpiti toiduvalmistamist,
lauakatmist ning -kombeid.
Osavõtjaid oli üle 30, neist
enamus noored.
- Saue sovhoosis pandi suurt
rõhku kanakasvatusele.
Aastal 1957 oli mehanisee-
ritud kanafarm ning seda
täiendati hiljem pidevalt.
Plaanid nägid ette, et det-
sembriks 1958 pidi toode-
tama 400 000 muna.
- Pedagoog ja meistrimees
Theodor Ussisoo õpetas le-
helugejatele, kuidas valmis-
tada aia- ning jalapinke.
- Ameerika ühendriikide ma-
janduse olukord halvenes
iga kuuga. Märtsis ning ap-
rilli alguses langes autode
tootmine võrreldes 1957.
aasta sama ajaga koguni
kaks korda.

1993

- Keila vallas taasasutati põl-
lumeeste selts. Juhatus val-
is esimehe ametisse Karl
Norveti ja aseesimeheks
Olev Krooni.
- Tallinna piimatoodete kom-
binaadi Kose tsehhis val-
mistati juba aprillist 1980
kodujuustu. Seda turustati
Tallinnas ning Harjumaal.
- Aruküla koolis valiti kevad-
miss. Tiitli sai eelmise aast-
ta miss Trampärgi noorem
õde Ingrid. Esimene print-
sess ja fotomiss oli 11-aas-
tane Kadi Saarep ja teine
printsess 13-aastane Maris
Misler.
- Alaveres peeti kolmandaid
Harju omavalitsuste spordi-
päevi. Kohal olid 19 linna
ja valla ning maavaliko-
gu-maavalitsuse võistkon-
nad. Mõõtu võeti näiteks
korvpallis, õhupüstoli lask-
mises, nooleviskes, mini-
keeglis ja vigurteatevõistlu-
ses.

2008

- Keila algkoolis toimus 13.
kodulookonverents, mis oli
pühendatud asula linnaõi-
guste saamise 70. aasta-
päevale. Õpilased uurisid
viite teemat, sh tähtsaid
asutusi aastal 1938 ning
valitsemist läbi aegade.
- 1. juunist asus Harju met-
saüleva ametisse Andrus
Kevvai. Selleks ajaks pidid
olema ühendatud maakonna
metskonnad.
- Peeti esimest üle-eestilist
talgupäeva Teeme Ära
2008. Ilm oli kuiv ja soe
ning huvilisi osales palju.
Harjust oli tööl vähemalt
12 000 talgulist. Saku val-
las Tammemäel veeti kokku
16 tonni prügi üle plaani.

Kuusalu noortekeskus otsib oma kollektiivi kahte tegusat noorsootöötajat, koormusega 0,5 kohta ja 1,0 kohta.

Täpsem info: noorsootöö koordinaator Krista Allik, tel 515 4154 või e-kiri krista.allik@kuusalu.ee.

Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda korraldab koostöös Maaeluministeriumi, SA-ga Erametsakeskus ja Keskkonnaministeriumiga metsanduse infopäeva

“Investeeringud metsaala arengusse ja metsade elujõulisuse parandamisse”.

Infopäevale oodatakse metsamajandamisega tegelevaid isikuid (sh erametsaomanikud, metsaühistute eestvedajad, tugiisikud) ja konsulente. Infopäev toimub 15. mail algusega kell 14.00 Tallinnas Teaduspargi Tehnopol Mustamäe konverentsikeskuse saalis Saturn (Teaduspargi 6/1). Infopäev on osavõtjatele tasuta. Eelregistreerimine www.epkk.ee või www.pikk.ee.

Lisainfo: info@epkk.ee või tel 600 9349, juhiabi Maire Vimb.

Infopäevade korraldamist toetab Euroopa Liit.

Stonewolf OÜ on 10-aastat tegutsenud transpordiettevõtte ja põhineb 100% eestimaisel kapitalil. Meie peamiseks tegevusalaks on riigisisene kaubavedu tõstetehnika. Ettevõtte masinaparki kuuluvad nii hüdrotõstukiga autod kui ka tenthaagistega sadulveokid. Ettevõtte eesmärgiks on olla usaldusväärne koostööpartner oma klientidele ja hinnatud tööandja oma töötajatele.

Stonewolf OÜ pakub tööd autojuhile! Pakume tööd ausale, kohusetundlikule ning lojaalsele CE-kategooria veoautojuhile. Töö sisuks on eestisene kaubavedu tõstukautoga.

Elad sa Tallinnas, Rakveres, Põlvas, Pärnus või mujal Eestis, oled oodatud kandideerima kui

- ☺ oskad eesti keelt
- ☺ omad digimeeriku kaarti ja varasemat töökogemust CE-kategooria sõidukil
- ☺ hoolid oma töövahendist

Töökohustuste hulka kuuluvad

- ☺ kaupade peale- ja mahalaadimine
- ☺ hüdrotõstuki käsitlemine
- ☺ veose nõuetekohane kinnitamine
- ☺ vajalike dokumentide vormistamine

Ettevõtte pakub

- ☺ stabiilset tööd
- ☺ korraliku tehnikat
- ☺ ausalt makstud palka

Asukoht: Eesti
Töö tüüp: täistööaeg, palgatöötaja
Brutopalk: 1200 kuni 2000 eurot kuus

OÜ Stonewolf
Tähetorni 21
11625 Tallinn
Tel +372 5340 0065
Andrus Laul

KIILI VALLAVALITSUS TEATAB:

19.04.2018 Kiili Vallavolikogu otsusega nr 10 Kiili valla üldplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine

Kiili Vallavolikogu 19.04.2018 otsusega nr 10 algatati Kiili valla üldplaneeringu koostamine ja keskkonnamõju strateegiline hindamine. Kiili valla üldplaneeringu koostamise eesmärk on uuendada ja kaasajastada Kiili Vallavolikogu 16.05.2013 otsusega nr 26 kehtestatud Kiili valla üldplaneeringut. Üldplaneering koostatakse kogu valla haldusterritooriumi kohta. Kiili valla üldplaneeringu eesmärk on valla territooriumi arengu põhisuundade ja tingimuste määramine, aluste ettevalmistamine detailplaneerimise kohustusega aladel ja juhtudel detailplaneeringute koostamiseks ning detailplaneeringu kohustusega aladel maakasutuse- ja ehitustingimuste seadmiseks. Kiili valla üldplaneeringu koostamisel lahendatakse planeerimisajaduse § 75 lõikes 1 sätestatud ülesanded.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 33 lõige 1 punkt 2 kohaselt tuleb algatada keskkonnamõju strateegilise hindamine, kui strateegiline planeerimisdokument on üldplaneering.

Kiili valla üldplaneeringu koostamise algataja, koostamise korraldaja ja kehtestaja on Kiili Vallavolikogu.

Üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) algatamise otsusega on võimalik tutvuda tööaegadel Kiili Vallavalitsuses (Nabala tee 2a, Kiili alev, tel 679 0260) ning Kiili valla kodulehel.

Kiili alevis Tüüstre kinnistu detailplaneeringu avalik väljapanek Kiili Vallavalitsuses, Nabala tee 2a, 28.05.–11.06.2018

Detailplaneeringu on koostanud Harju Arhitektuuribüroo OÜ, töö nr 141DP.

Planeeritav maa-ala asub Harju maakonnas, Kiili vallas, Kiili alevis.

Planeeringuala suurus on ca 2,3 ha.

Planeeritava maa-ala kehtib Kiili valla üldplaneering.

Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on Tüüstre katastriüksuse jagamine kolmeks elamumaa krundiks, moodustatavatele kruntidele ehitusõiguse seadmine kuni kahekorruselise üksikelamu ehitamiseks ning heakoristuse, haljastuse, juurdepääsu teede, parkimise ja tehnovõrkudega varustamise lahendamine. Tüüstre tee 19 kinnistule liikluse juurdepääsu lahendamiseks moodustatakse lisaks olemasolevast Tüüstre tee 4 kinnistust lisakinnistu. Tüüstre tee 4 kinnistu omanik on Kiili vald. Planeeritava ala on jagatud neljaks krundiks:

1. Tüüstre tee 17 elamumaa EE 100% pindala 7404 m²
2. Tüüstre tee 15 elamumaa EE 100% pindala 5558 m²
3. Tüüstre tee 19 elamumaa EE 100% pindala 6720 m²
4. Tüüstre tee T2 transpordimaa T 100% pindala 2098 m²

Elamumaa kokku 19 682 m².

Planeeritava krundi pos nr. 3 Tüüstre tee 19 juurdepääsutee (planeeritava transpordimaa) moodustatakse Tüüstre tee 4 olemasoleva kinnistu arvelt, kinnistu suurus 113 212 m².

Käesolev detailplaneering ei sisalda Kiili valla üldplaneeringu muutmise ettepanekut.

Detailplaneeringu avalik väljapanek toimub Kiili Vallavalitsuses, Nabala tee 2a, Kiili alev, Kiili vald ajavahemikus 28.05.–11.06.2018.

Detailplaneeringuga on võimalik tutvuda Kiili Vallavalitsuses tööaegadel kohapeal või digitaalselt Kiili valla geoinfoteemiseis EVALD.

Saue gümnaasium on õppimiskallakuga kool, kus lastel on võimalik leida enesearendamiseks täiendavaid võimalusi kooli huviringidest: tegutsuvad laulukoorid, filmi-, näite-, puutöö- ja robotikaringid. Tänu tihedale koostööle Saue huvikeskuse ja Saue muusikakooliga on õpilastel võimalik peale tunde aktiivselt tegeleda erinevate huvialadega.

Seoses õpilaste arvu suurenemisega uuel õppeaastal otsime

KLASSIÕPETAJAT HARIDUSTEHNOLLOOGI INGLISE KEELE ÕPETAJAT MATEMAATIKAÕPETAJAT LOODUSAINETE ÕPETAJAT KEHALISE KASVATUSE ÕPETAJAT

Ideaalne kandidaat on vastava aine õpetaja ettevalmistusega ning alustab tööd 21. augustist 2018. Kui Sa ei vasta mõnes aspektis ideaalse kandidaadi kirjeldusele, julgustame Sind ikkagi kandideerima.

Eeldame kehtestatud kvalifikatsiooninõuete täitmist, eesti keele oskust tasemel C1 ning teadmisi ja valmisolekut rakendada kaasava hariduse kontseptsiooni.

Pakume võimalust töötada muutustele avatud koolis, kus tugimeeskond toetab nii õpetajat kui õpilast.

Lisainfo klassiõpetajatele õppejuht Eve Tammelt (e-post evetamm@saue.edu.ee), ülejäänud ametikohad õppejuht Karmi Rummilt (karmirumm@saue.edu.ee).

Ootame Sinu **elulookirjeldust** ja **motivatsioonikirja** (kus avad oma töökogemused ja motivatsiooni töötada Saue gümnaasiumis) läbi CV Keskuse (www.cvkeskus.ee).

Meie kool asub Tallinna piiril, 30 minuti rongisõidu kaugusel Tallinna kesklinnast.

Kuna töö on keerukas ja intensiivne, leiame võimalused supervisiooniks, osalemiseks arendavatel täiendkoolitustel ja puhkamiseks 56 kalendripäeva.

Brutopalk, koormusega 22 kontakttundi nädalas on minimaalselt 1250 eurot kuus. Täites ka klassijuhataja ülesandeid on brutopalk minimaalselt 1400 eurot kuus.

PUHIKUSTE AEG ON TULEMAS!

☀️ **Suvesündmuste suur kalender – kuhu minna, mida teha?** ☀️

☀️ **Mida uut pakuvad meie väikesaared väisajaile?** ☀️

☀️ **Kas meie väikesadamad on suureks kasvanud?** ☀️

☀️ **Tiigriorg – loomaaed läbi kiskja silmade** ☀️

☀️ **Harjumaa 10 põnevamat turismitalu** ☀️

Kõik see on kuum teemalhehes HARJUMAA SUVI!

Ilmub 22. juunil koos maakonnalehega Harju Elu, 27. juunil Jõelähtme valla lehe ja 28. juunil Kiili Lehe vahel trükiarvuga kokku 12 200!

Hea ettevõtja, turismi- või suveürituste korraldaja – saada Sinagi oma teave suvelehte aadressil myyk@harjuelu.ee või küsi täpsemat informatsiooni telefonidel 6462 214, 5562 5500, Jane Tabur.

HARJU ELU SUVI

		JÕGI EUROOPAS	VALMISTAMA	STIG RÄSTA		PÄEVA- KORRAL	E...RLP	TEMA	...SAVISAAR (POLIITIK)	KOHT HARJUMAAL	ANNE VESKI	VÄHEVÕITU	EHK	KOHT HARJUMAAL		VAHEAEG	OHE	ROOMA NUMBER	AIVAR... (POLIITIK)	...MEEL (ANSAMBEL)
	ANDRES... (NÄITLEJA)				SOOVITUS USUND										MEESSOOST LAPS TURBO- DIESEL					
	NIMI												USA OSARIIK UMBES					SUGULASE EBAMEEL- DIV LOHN		
	REIN OJA			PATT INGL K KÕRBESAAR				KESK- ERAKOND ... ARU (POLIITIK)		VAJAKA SEKUND							HÕUATUS KARL-ERIK ... (LAUJA)			
	RÕNGAS- SAAR KODULIND						IHNE RAHVUS- VAHELINE						SOUTH EFGH...J		VÕISTLUSE ALGUS MINA					
	KALDUS	AASTA	KAALIUM UUS-	PLANEET NOOT		2 X TÄHT ... MARAN (KIRJANIK)			RAADIUS LÕUNA- PUHKUS		... NEESON (FILMISTAAR) RAVIMTAIM					HAIGUS DIVERSIOONI TEOSTAJA				
EESTI FILM (2006)													SORAV INGLISE MEHENIMI						MEETER BLUETOOTH	
GH...JKL		NAISENIMI KANADA PROVINTS		SMALL ÕHESUG TÄHED		KOLMAPÄEV PEA SEES	NOOT MULJE			JOOD		KULD INFO			ISIKUKOOD VANA-ROOMA KODANIK			OLEMA INGL K REEDE		
VAATAMA INGL K				ESIMENE BAHAMA PEALINN	LAHENDUS VEIDI									MINERAAL ... LAATS (NÄITLEJA)						
TÄNAV			TAHAB MAGADA EESTI RAHVA MUUSEUM			KARJASTE VISKENÕOR ...-KIOSK						BETTI... (LUULETAJA) URMO... (RALLISÖÖTJA)								
LEEDU LINN				PAPAGOI INFOTEH- NOLOOGIA				TONN ISE-	MÄESTIK AASIAS MITTE SINNA											
	ALLAN ROOSILEHT ...NRLP		RIIDESORT VÕÕRTÄHT			JÕGI EUROOPAS INNA... (KULTURIST)				AAR TINT INGL K		KUNST LADINA K VAHETULT ENNE								
JÄRV PÄRNUMAAL						ÕHESUG TÄHED RADOON			JUURDEKASV ILTA- SANO MAT					INES ARU HEKTAR						
TITTAAN			KAASA ARVATUD NORTH		NIMI LITER															
PÕLLU- MAJANDUS- NOUSTAJA								OSATÄHT					RITY							

Harju Elu kolme kuu tellimuse võitis Anne Siniveer, palju õnne! Selle lehe ristsõna lahendajate vahel läheb loosi Harju Elu kolme kuu tellimus. Vastused saata vastus@harjuelu.ee või toimetusse Pärnu mnt 139E/11, Tallinn 11317, loosi jõuavad vastused, mis on saabunud hiljemalt kolmapäeval. Esemelised auhinnad saab kätte toimetusest. Eelmise ristsõna vastus "saatejuhid".

ETV telekava 7.–13. mai

7. mai

06.55 Terevisioon
09.10 Isa Brown: Parun Samdi raev*
10.00 Terevisioon*
12.10 Maahommik*
12.55 Minu teine mina: Raul ja Nele-Liis Vaiksoo*
13.40 Eesti lood: Konnade tee
14.15 Poldark*
15.10 Poldark*
16.10 Doktor Martin: Mitte segada
17.00 Aktuaalne kaamera
17.05 Õnne 13
17.35 Isa Brown: Jaakobi täht
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.30 Eesti jälg: Saksamaa
20.00 Osoon
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Välisilm
22.15 Välisilma dokk: Viha-vaenlased
23.05 Dicte: Eesmärk ja vahendid
23.50 Ringvaade*
00.54 ERR.ee uudised

8. mai

06.55 Terevisioon
09.10 Isa Brown: Jaakobi täht*
10.00 Terevisioon*
12.15 Hommik Anuga*
13.35 Sherlock Holmesi ja doktor Watsoni seiklused: Surmaheitlus*. Krimifilm
14.40 Rakett 69*
15.10 Osoon*
15.40 Saladuslik Aafrika: Nigeeria*
16.10 Doktor Martin: Läbi-kukkunud hüvastijätt
17.00 Aktuaalne kaamera
17.05 Õnne 13

17.45 Isa Brown: Minotau-rose labürint
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.00 Foorum
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 OP
22.00 Eurovisiooni laulu-võistlus 2018: 1. poolfinaal
00.10 Ringvaade*
01.13 ERR.ee uudised

9. mai

06.55 Terevisioon
09.10 Isa Brown: Minotau-rose labürint*
10.00 Terevisioon*
12.15 Päeva kunstitöö: Euroopa röövimine. Mare Mikoff
12.20 Välisilm*
12.50 Tähenamisi*
12.55 Üks lugu: Toomas Paul
13.00 Riigikogu infotund
14.00 Eurovisiooni laulu-võistlus 2018: 1. poolfinaal*
16.10 Doktor Martin: Hoid-ke romantikat
17.00 Aktuaalne kaamera
17.10 Õnne 13
17.35 Klassikatahed 2013. Ood rõõmule
17.45 Isa Brown: Jaaniõhtu
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.00 Pealtnägija
20.45 Suud puhtaks
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Suud puhtaks
23.00 Töörööbikud*
23.30 Minu pere: Piinlik lu-gu Susanitega
00.00 Ringvaade*
01.03 ERR.ee uudised

10. mai

06.55 Terevisioon
09.10 Isa Brown: Jaaniõh-tu*
10.00 Terevisioon*
12.10 Pealtnägija*
13.05 Eesti jälg: Saksamaa*
13.35 Töörööbikud*
14.00 Suud puhtaks*
15.30 OP*
15.45 Tareq Tayloriga Põhja-maade kokakunst: Halmstad
16.10 Doktor Martin: Kuiva-ta pisarad
17.00 Aktuaalne kaamera
17.05 Õnne 13
17.35 Laulu lugu: Freddie Mercury
17.45 Isa Brown: Chedworthi Tsüklon
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.00 Palju õnne, Arnold Rüütel!
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.35 Ajujaht 2018
22.00 Eurovisiooni laulu-võistlus 2018: 2. poolfinaal
00.10 Ringvaade*
01.13 ERR.ee uudised

11. mai

06.55 Terevisioon
09.10 Isa Brown: Chedworthi Tsüklon*
10.00 Terevisioon*
12.10 Tutanhamon*
13.00 Eurovisiooni laulu-võistlus 2018: 2. poolfinaal*
15.10 Foorum*
16.10 Doktor Martin: Relva-ga boheemlane
17.00 Aktuaalne kaamera
17.05 Õnne 13
17.45 Isa Brown: Lucia käsi
18.30 Aktuaalne kaamera
19.00 Ringvaade
20.00 Minu teine mina: Jon ja Carmen Mikiver
20.45 Kreisiraadio: Lindika-va
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm
21.30 Sport
21.40 Krimireede: Hercule Poirot: Mörv golfiväljakul
23.25 Pealtnägija*
00.15 Ringvaade*
01.17 ERR.ee uudised

12. mai

07.30 Meie inimesed: Ädu-Krööt
07.50 EV100. Leiutades Eestit: Mathiasse dinosaurused*
08.00 Ringvaade*
09.00 Tareq Tayloriga Põhja-maade kokakunst: Halmstad*
09.20 Üks koorilaul: Kadakad
09.30 Töörööbikud
10.00 Maahommik
10.45 Õnne 13*
11.15 Pealtnägija*
12.05 Ajujaht 2018*
12.30 Aarne Rannamäe. Ajakirjaniku ajastu
13.30 Saja lugu. Kuidas portreteerida eestlast? 14.15 Palju õnne, Arnold Rüütel!*
15.15 Kümme aastat vaba-riigist noorem. Arnold Rüütel
16.00 Laulu lugu: Kuula
16.15 Minu pere: Piinlik lu-gu Susanitega*
16.45 Hommik Anuga*
18.00 Elina heliseb
18.30 Aktuaalne kaamera
18.40 Loodusdokk: Ameerika suur sula, 3/3: Lõõskav suvi
19.35 Eurovisioonid. Dok-film
20.30 Õnne 13
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm

21.20 Sport. Sport
21.35 Kuidas valmistutakse Eurovisiooniks Lissabonis
22.00 Eurovisiooni laulu-võistlus 2018: Finaal
01.40 Kümme aastat hiljem. Eurovisioon Tallinnas
02.07 ERR.ee uudised

13. mai

07.30 Head saated iga päev
07.35 Osoon*
08.00 Loodusdokk: Ameerika suur sula, 3/3: Lõõskav suvi*
09.00 Tähenamisi
09.05 Prillitoos
09.55 EV100. Emadepäeva kontserdi eel
10.00 Hommik Anuga
11.00 Lotte lood: Emadepäev
11.30 EV100. Emadepäeva kontsert Vabaduse väljakul
14.00 Õnneseen
14.10 Eurovisiooni laulu-võistlus 2018: Finaal*
18.00 Õnne 13*
18.30 Aktuaalne kaamera
18.40 Ajaloodokk: Troon ja tõved: haigused, mis muutsid ajalugu: Paks veri
19.45 Sherlock Holmesi ja doktor Watsoni seiklused: Jaht tiigri-le. Krimifilm
20.50 EV100. Leiutades Eestit: Dina lehitamise meeldetuletaja
21.00 Aktuaalne kaamera. Ilm: Nädal
21.40 Sport. Sport
22.00 Varjude org
22.55 Minu teine mina: Jon ja Carmen Mikiver*
23.40 Ema soov. Dokfilm
01.03 ERR.ee uudised

Mälumäng

Kevadmnemo 2018

7. mäng

1. Nädal tagasi sai Tartu ülikooli valimiskogu suure hääletenamusega rektori ametisse Toomas Asser. Mees on neurokirurg ning akadeemik. Kes oli viimane arstidiplomiga Tartu ülikooli rektor?
2. Kirjandusajakiri Looming tähistas äsja 95. sünnipäeva. Kes on peatoimetajana juhtinud ajakirja kõige kauem?
3. On inimkeha suurim organ. Täiskasvanul ulatub küsita-va kaal kuni neli kilogrammini. Selle eest saab hoolitseda näiteks mitsellaarveega. Organi osad on näiteks subkuu-tis, elastiin, retikuliin ja epiteel. Millest jutt?
4. 25. märtsil Austraaliast startinud tänavusel vormel-1 hooajal on kavas 21 etappi. Osaleb 10 meeskonda 20 pi-loodiga. Soomlastest sõidavad Valtteri Bottas Mercedeses ja Kimi Räikkönen Ferraris. Omad piloodid on veel Taanil ja Rootsil, Kevin Magnussen ning Marcus Ericsson. Mil-list kahte meeskonda nad esindavad?
5. Talispordiala tänavused Eesti meistrid on Mariin Sarap ning Joonas Valge. Võistkondlikult lisandus Saveli Bog-retsov. Medalid said teiste hulgas Kristiine Kalev, Ott Tel-ga ning Lauri Koort. Olümpiakavasse võeti küsitav täieõi-gusliku medalialana aastal 1992. Mis ala?
6. Nimekirjas on praegu vähemalt 16 meest ja kaks naist. Ajalises järjestuses 71 aasta jooksul: Johannes Üksi, Jo-han Schmidt, Johannes Lippus, lipnik Sälgi, Kaarel Uus-ma, Oskar Siik, Karl Kriisk, Fred ja Sven Ise, Harri Parsman, Helmut Peets, Evald Aruvald, Theodor Tui ning Juhan Lepiksoo. Puudu on kaks meest ning naised. Mis nimekirjaga on tegemist?
7. Peeter I mälestussammas võeti Tallinna kesklinnas ma-ha 96 aastat tagasi. Kes oli selle autor?
Eelmise voo-ru vastused: 1. Vija Artmane, 2. Vatikan (6–7 liiget), Mikroneesia (14 liiget), Tuvalu (15), Saint Kitts ja Newis (14–15 liiget) ning Nauru (18–20), 3. Narva, 4. Mikk Sarv, 5. Guy Fréguelin, 6. Tõrva, 7. Pandju. Eelmise voo-ru punktid: Reemet Ruuben (12+14), Rein Kooli, Tiit Kuuskme, Tea Kotkas, Arvi Matvei, Peeter Böckler 14, Aivar Laine 12. Küsimused koostas Allar Vii-vik. Vastused saada allar@harjuelu.ee.

ENDINE HARJU MAAVANEM VÄIDAB, ET HALDUSREFORMI OLEKS SAANUD TEHA TEISITI

Ülle Rajasalu: “Mulle meeldivad inimesed, kes oskavad üle piiride mõelda”

INIMENE

Andres Tohver

andres@harjuelu.ee

□ Tallinnas Pirita-Kosel on kena kodumaja, mille ehitas omal ajal Ülle Rajasalu isa. Majapidamises on peetud ka lehma ja lambaid 1960. aastani, kui piirkond veel linna alla ei kuulunud. Praegu õitsevad aias lilled, perenaise ümber löövad tantsu kena kollakasvalge kass ja kassisuurune pruun koer.

Te saate 6. mail 65-aastaseks. Kas see on Teie jaoks lihtsalt number või oluline verstapost?

Ei mingit verstaposti, lihtsalt number. Ma ei tunne end sugugi 65-aastasena. Mul on ääretult palju sõpru, kes on 25 või 35. Naabrinaisega, kes on 36-aastane, istume aiamajas ja ainult larterdame eluprobleemidest.

Teeme tagasipõike minevikku. Te lõpetasite Tartu ülikooli 1984. aastal kaubandusökonoomika erialal. Milliseid ameteid pidasite enne poliitikasse tulekut?

Tööstuskaubastus olin vanemkaubatundja. Töötasin seal viis aastat. 1989. aastal ütles mulle ülemus, et mis sa istud siin kaubatundjana – kuulutati välja konkurss vabariikliku pudukaupade hulgikaubanduse baasi parfumeeria osakonna juhataja kohale.

Sellele kohale kandideerides oli tingimus, et ei tohi olla liiga noor, peab olema eestlane ja kõrgharidusega. Olin rääkinud direktoriga umbes 15 minutit, kui kõik kohalviibijad häaletasid minu poolt.

1991. aastal erastati pudukaupade hulgikaubanduse baas kollektiivi poolt. Moodustati aktiaselts, mille osanikuks ka mina olin. Hiljem asutasin enda isikliku firma, mis tegeles parfumeeria kaupade müügiiga.

Mis oli põhjuseks, et astusite just Reformierakonna liikmeks?

Kui Reformierakond loodi, siis ma nägin seal kahte muljet avaldavat inimest – Siim Kallast ja Valve Kirsipuud. Nende märksõnaks toona oli “arukus ausse ja jõukus majja”. Tutvusin Reformierakonna programmiga ja tegin avalduse Reformierakonda astumiseks.

1996. aastal kutsuti mind Reformierakonna kontoris. Ja küsiti, et kas ma ei tahaks kandideerida. Ma hakkasin naerma ja ütlesin, et mind ei tunne ju mitte keegi. Lõpuks andsin nõusoleku. Kuna ma Pirital elan ja parasjagu olid kohaliku omavalitsuse valimised, siis mind pandi ka Piritalle kandideerima teise numbrina Uno Mereste järel, kes oli riigikogu liige, ülikoolis õppejõud. Ääretult karismaatiline mees! Temalt ma õppisin inimestega poliitilistel teemadel suhtlema, arutlema Eesti arengu üle jne. Mind valiti Tallinna lin-

Ülle Rajasalu elutoa diivanil oma väikese “tiigriga”.

Andres Tohver

navolikokku ja ka Pirita halduskokku.

1998. aastal müüsin oma firma. Järgmisel aastal kandideerisin taas kohalikel valimistel. Ma ütlesin naljatades, et järgmine Pirita linnaosa vanem saab minust. Tegelikult nii juhtuski.

Aastatel 1999–2005 olite Te Pirita linnaosa vanem. Mida selles ametis õnnestus ära teha?

Ma arvan, et ära õnnestus teha päris palju. Oma kodukohas suhtlen sageli naabritega ja koos oleme arutanud neid probleeme, mis oleks vaja korda teha ja mida võiks lükata hilisema aja peale. Nägime, et meie noored käivad niisama ringi, longivad ühest kohast teise, mitte midagi teha ei ole. Ja ega keegi tahagi, et poistekambad sul hoovis jõlguvad. Seega oli vajadus noortekeskuste järele. Esimese noortekeskuse me tegime Pirita vaba aja keskuse juurde, järgmise Mähele, kolmanda Pirita-Kosele. Meriväljale jäi noortekeskus küll tegemata.

Röömustan, et Pirita-Kosele sai tehtud park, kus on tenniseväljakud, väikelaste mänguala, rulluisurada, liival võrkpalliplats, samuti korvpalliväljak. Merivälja park korrastati koos mänguväljakuga, kenade jalutusteedega ja võrkpalliplatsiga. Mähe vaba aja keskuse juurde tehti samuti park.

Ei hakka ju kõiki tegemisi üles lugema, kuid tore on see, et inimesed mäletavad. Kui ma nüüd käin koeraga jalutamas,

ütlevad inimesed mulle sageli “tere, meie linnapea”.

Järgnevalt olete istunud riigikogus Signe Kivi ja Jürgen Ligi asendusliikmena. Kas on olnud soovi saada ministriks?

Ei. Esiteks, ma kujutan juba ette, milline töökoormus see on. Teiseks, armastan oma kodu sõnnilikult liiga palju ja tahan siit võimalikult vähe eemal viibida, mis tähendab, et mulle ei meeldi palju komandeeringutes käia. Mulle meeldib kohapeal ajada Eesti asja.

Küll meeldiks mulle see, et meie noored ministrid peaksid natukene rohkem nõu ja arutaksid asju oma kogenumate kolleegidega.

2009. aastal otsustas Andrus Ansipi valitsus keskerakondlaste Väner Lootsmanni Harju maavanema ametist vabastada. Lühikest aega oli maavanema kohusetäitjaks reformierakondlane Jaan Mark, siis saite selle ameti endale Teie. Mis oli säärase vangerduste põhjus?

Ag Lootsmann minu teada ju lasti lahti, kuigi jah, ta pidas mind süüdlaseks, et mina tahtsin seda, aga mulle lihtsalt paku ti maavanema ametikohta.

Maavalitsused müüsid kohutute poolt konfiskeeritud vara. Olen kuulnud et regionaalminister Siim Valmar Kiisler lasi Lootsmanni lahti sellepärast, et Lootsmann kasutas maavalitsuse konfiskeeritud autosid isiklikeks sõitudeks.

Olen kuulnud ka seda, Loots-

mann vaidlustas enda ametist vabastamise kohtus, aga kohtuinstantsides ta olevat kaotanud.

Te olite Harju maavanem kaheksa aastat. Kirjeldage lühidalt, milles ikkagi seisneb maavanema töö.

Kõik rääkisid, et maavanematel ei olnud midagi teha, et see amet oli ammu oma aja juba ära elanud. Ma arvasin alguses täpselt sedasama.

Tegelikult oli Harju maavalitsuses tööd kuhjaga: maakonnaplaneeringute ja arendustegevuse plaanidega, planeeringute järelevalvega, hoonestusõiguste seadmistega, maade erastamisega; haridusvaldkonnas koolide ja lasteadeade järelevalvega, noorsootöö koordineerimisega; sotsiaalvaldkonnas lapsendamistega, statistiliste andmete kogumise, rahvastikutoimingutega. Maavalitsus tegeles ka ühistranspordi korraldamisega ühistranspordikeskuse kaudu. See kõik oli meie ametnike igapäevane töö, mille tulemusena ma sageli allkirjastasin 30, mõnikord ka 80 korraldust päevas.

Mida Te arvate haldusreformi kohta?

Mina olen haldusreformis natuke pettunud. Riigireform peaks koosnema kolmest asjast: ministeeriumitest, maavalitsustest ja valdadest. Alustati altpoolt, aga nagu teada, kala mädaneb ikka peast!

Olen nõus sellega, et maavalitsusi oli Eestis liiga palju. Mida lõuna poole, seda vähemaks jäi

töökoormus ja sealsed maavalitsused tegelesid rohkem kultuurivaldkonnaga.

Kui hakati haldusreformi ellu viima, koosnes see ainult vabatahtlikest liitmistest, kusjuures arvud inimeste hulga kohta olid ette antud. Sellist liitmist ei saa ju küll käsitleda regionaalreformina. Regionaalpoliitika tähendab ju seda, et kõik asjad leiavad lahenduse omas regioonis.

Ma arvan, et ma kandideerin riigikokku viimast korda. Mul on, mida öelda, mul on, kus kaasa rääkida.

Seepärast tegime omal ajal ettepaneku jagada Eesti kuude regiooni. Otsustusõigusi teostavad ja arengud viivad ellu inimesed oma regioonis. Puudutab see siis haridusvaldkonda, lastekaitset, teedeehitust või ühistransporti, ühesõnaga elukeskkonda ja selle väljaarendamist.

Mida Te soovite Andre Sepale, kes Harjumaa Omavalitsuste Liidu esimehena nüüd paljuskki Teie tööd jätkab?

No ta ei jätka ju. Andre Sepa töö on Raasiku valla juhtimine. See, et ta on Harjumaa Omavalitsuste Liidu juhatuse esimees, on rohkem auamet. Jah, juhatust otsustab ja annab volikogule ülevaate eelarvest ja ühisrahastusest, teevad otsuseid ühisüritus-

te korraldamistest jne. Tegelikult töö teeb Harjumaa Omavalitsuste Liidu tegevdirektor Joel Jesse. Joel on tubli mees ja ma soovitsin tal kandideerida sinna direktoriks. Mulle meeldivad inimesed, kes oskavad näha suurelt, üle piiride mõelda, kellel on visioon ja kes on selles veendunud, et nad suudavad seda visiooni kaitseda.

Joel on täpselt selline inimene. Mõnikord on ta küll õhku täis, tahaks nõela sisse torgata ja natuke õhku välja lasta.

Viimased neli kuud olete Te olnud vaba inimene. Millega Te oma aega sisustate?

Kui ma praegu oma märkmikku vaatan, siis peaaegu kõik päevad on kinni.

Ma olen ju Pirita linnaosakogu esimees. Igal teisel esmaspäeval on seal koosolek. Olen Pirita sotsiaalkomisjoni ja planeerimiskomisjoni liige, samuti vajadusel mitu korda kuus istungid. Olen ka Tallinna volikogu liige, samuti Tallinna volikogu korralduskomisjoni liige.

Mõnikord tunnen, et tahaks rohkem kodu aega veeta. On kevad ja aiatööd vajavad tege- mist. Aga on külm ja ma ei suuda midagi teha, kui külm on. Mulle meeldib, kui päike paistab, mulle meeldib soe.

Kas on kavatsus kandideerida järgmisel aastal riigikogusse?

Ma olen selle peale mõelnud. Ma arvan, et ma kandideerisin viimast korda. Mul on, mida öelda, mul on, kus kaasa rääkida. ■